ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4091   12/24 ՕԳՈՍՏՈՍ 1899   ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ   18 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1317   ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4091

درعلیه غلطه ده (آرەولك) غزته سی اداره خانه سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ

Պատրիարքարանի պիւտճէին նեղ վիճակը ամենուս ծանօթ է, և գիտենք որ այս տարի Ստեփան փաշա և Սեթեան էֆէնտի մեծ դժուարութեամբ յաջողեցան տեսակ մը հաւասարակշռութիւն դնել անոր մէջ, շնորհիւ իրենց վարչական ճարտար հնարքներուն։ Չենք գիտեր թէ հասոյթի մասին իրենց նախատեսութիւնները ո՛ր աստիճան պիտի իրականանան. սակայն տարւոյն վերջը անշուշտ ծախքի առաւելութիւն մը պիտի երեւայ հասոյթին վրայ, ինչ որ ընդհանուր օրէնք դարձած է գրեթէ ամէն պիւտճէներու համար։

Գլխաւոր միջոցը որ ձեռք առնուեցաւ այս տարի հասոյթներու առաւելութիւն մը ձեռք բերելու նպատակով, առուծախի գործողութեանց մասին էր։ Պատրիարքարանը հիմայ առհասարակ բոլոր կալուածներու փոխանցման ատեն հազարին հինգ դրուշի գումար մը կը գանձէ «իլմուխապէր» տալու համար։ Այս գանձումը՝ որ տարակոյս չունինք թէ այդ հասոյթի աղբիւրին վրայ զգալի յաւելում մը առաջ պիտի բերէ՝ լաւ մտածուած է, որովհետեւ ազգին բարեկեցիկ դասուն վրայ կը ծանրանայ մանաւորապէս, և տարակոյս չկայ թէ հայ հարուստներուն մանաւանդ կ'իյնայ կրել Պատրիարքարանի ծախքերուն կարեւորագոյն մասը։ Աւելորդ է հոս հաստատել, ինչպէս պիտի ընէր Պ. տը Լաբալիս, թէ համեմատական տուրքերը ամէնէն արդար տուրքերը նկատուած են աշխարհի ամէն կողմը։ Ինչ որ սակայն օգտակար է յայտարարել, սա է թէ ցարդ ոչ ոք գանգատած է այս յաւելումէն, և անոնք որ կալուած մը կը գնեն՝ գոհունակութեամբ կը վճարեն Պատրիարքարանին իրենցմէ պահանջած գումարը։

Երկրորդ միջոցը որ ձեռք առնուած է, ազգային տուրքերուն գանձման խնդիրն է. լսեցինք թէ այս մասին նոր բաշխում մը ընելու համար շրջաբերական մը ղրկուած է բոլոր Թաղական Խորհուրդներուն և պատուիրուած է հետեւեալ կերպով ճշդել ազգային տուրք վճարող թաղեցիներուն կարողութիւնը. տարեկան 25 դրուշը պիտի ըլլայ այսուհետեւ ազգային տուրքի բաժիններու հիմը։ Թաղական Խորհուրդները պիտի ճշդեն թէ անձնիւր թաղեցի քանի՛ բաժին կրնայ վճարել. նուազագոյնն է 1 բաժին և առաւելագոյնը 10 բաժին։ Անոնք որ տարեկան 10 բաժինէ, այսինքն 250 դրուշէ աւելի կրնան կամ կ'ուզեն վճարել, ատկէ աւելիին համար իբր նուիրատու պիտի արձանագրուին։

Դժբաղդաբար, երկու ամիս առաջ բաժնուած այս շրջաբերականին դեռ ոչ մէկ Թաղական Խորհուրդ պատասխանած է։ Այս անտարբերութիւնը շատ ցաւալի է, որովհետեւ նոր բաշխումի մը պէտքը զգալի կ'ըլլայ հետզհետէ, նկատելով որ վերջին բաշխումէն ի վեր, — տասը տարի առաջ տեղի ունեցած, եթէ չենք սխալիր, — հարստութեանց մէջ շատ փոփոխութիւններ մտած են. ոմանք հարստացած և ոմանք աղքատացած են։ Այս նոր ճշդումը շատ պիտի դիւրացնէ Պատրիարքարանի ալ պաշտօնեաներուն գործը, ազգային տուրքի հաւաքման տեսակէտով։

Պէտք է ըսել թէ այդ տուրքի խնդիրը երկար տարիներ զբաղեցուցած է միշտ Պատրիարքարանի ժողովները։ Տոքթ. Ռուսինեան այդ մասին ճառ մը ունի, որ խնդրին վրայ բազմակողմանի տեսութիւններ կը պարզէ. սակայն գործնականի մէջ այդ տեսութիւններէն շատերը ի դերեւ ելած են. և վերջին տարիներս և ոչ իսկ 100,000 ղրշ. տուրք հաւաքուած է տարին, ինչ որ Կ. Պոլսոյ հայ հասարակութեան թիւին համեմատութեամբ շատ ողորմելի արդիւնք մըն է։

Պատրիարքարանի մէջ շատ մը դիւաններ ունինք, սակայն կը փափաքէինք այդ դիւաններուն քով տեսնել ազգային տուրքերու յատուկ դիւան մըն ալ, որուն գլուխը գտնուէր գործունեայ պաշտօնեայ մը։ Իր գործը ըլլար միայն տուրքերու հաւաքման խնդիրը։ Ապահով եղէ՛ք որ արդիւնքը շատ աւելի գոհացուցիչ պիտի ըլլար։ Պատրիարքարանի նախկին պաշտօնեայ մը, որ հիմայ Ազգ. Հիւանդանոցի դրասենեակը կը պաշտօնավարէ, կը պատմէր ինծի անցած օր թէ 1872ին այդ պաշտօնը իրեն յանձնուած էր տասանորդով. առաջին տարին 40,000 ղրշ. հաւաքած էր. երկրորդ տարին, ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ, 100,000 ղրշ.է աւելի. իսկ երրորդ, չորրորդ տարիները մինչև 200,000 ղրշ.։ Չե՞ք կարծեր որ այդ տեսակ պաշտօնեայ մը կարենայ նոյնպէս աճեցնել ամէն տարի գանձուած գումարին քանակութիւնը, պայմանաւ որ այդ գործով միայն զբաղի։

Ասկէ զատ, ազգային տուրքէ հին պարտքեր ունեցողներուն կարելի է պայմանաժամ մը տալ, և իրաւունք ճանչնալ անոնց այդ միջոցին իրենց պարտքին 100էն 50ը վճարելով ազատիլ անկէ։ Այս եղանակով նոր պահանջքներէն դէթ մաս մը կը գանձուի։

Փափագելի էր որ բոլոր այս գործերուն համար Ելեւմտից Հոգաբարձութիւն մը կազմել կարելի ըլլար։ Դժբաղդաբար մէկ հոգի միայն գտնուեցաւ որ յանձնառու եղաւ ստանձնել այդ գործը։ Ընտրուած միւս անդամները չուզեցին պաշտօն ընդունիլ, և Վարչութիւնն ալ, ուրիշներու հրաւէր չ'ուղղելով, առ այժմ յետաձգած է այդ Հոգաբարձութեան կազմութիւնը։ Նոյն պակասը նաեւ Տնտեսական Խորհուրդին մէջ, որուն հրաժարեալ անդամներուն տեղ կարելի չեղաւ նորեր գտնել։

Ասկէ առաջ խմբագրականով մը «Դրամի պակասին» վրայ խօսուած էր այս սիւնակներուն մէջ, և ըսուած էր թէ, քանի որ Պատրիարքարանի նիւթական գործերը կազմակերպելու այսքան հոգ կը տարուի, դրամի պակասը միայն զգալի կը մնայ։ Չե՞նք կրնար մտածել հիմայ թէ մարդու պակասն է եղերը զգալի է մանաւանդ, և եթէ Պատրիարքարանի հասոյթներուն յաւելման համար միջոցներ մտածող և գործադրող ձեռնհաս մարմին մը գտնուի, որուն յանձնուի այդ հասոյթները աճեցնելու գործը, թերեւս այնչափ տեղի չմնայ այլեւս գանգատելու «Դրամի պակաս»էն։

Հ. Ա.

ՈՒՐՈՒԱԳԻԾՆԵՐ
(ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ)

ՄԿՐՏԻՉ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՎԵՀԱՊԵՏԵԱՆ

Պէօյիւքտէրէի քարոզիչն ու՝ իր Վոսփորեան մենաստանին խորէն՝ այժմէութեան իրաւունք մը կը ստանայ այս միջոցիս, ինչպէս քիչ շատ ծանօթ ամէն եկեղեցական որ Կիլիկիոյ Աթոռին կը պատկանի։

Արտաքին երեւոյթով անխօս ու անշուք, — պանդուխտ տէրտէրի մը պէս գրեթէ, — Մկրտիչ եպիսկոպոս զօր քարոզիչ մը կը դառնայ եկեղեցիին մէջ՝ երբ բեմը կ'ելլէ, որ պզտիկ կու գայ իր պզտիկ կազմուածքին։ 1873ին վարդապետ և 1883ին եպիսկոպոս, յաջորդաբար կոչուած է Ներսէս և Մկրտիչ. իր աշխարհականի անունը կորսուած կը մնայ հեռաւոր անցեալին մէջ։ Տարիքը որոշ չէ գիտցուիր. կ'ըսեն թէ կանուխէն ծերացած մըն է։

Հոգեզաւակը, ձեռնասունը և homme de confianceը Կիլիկիոյ Մկրտիչ Կաթողիկոսին, անոր քարտուղարի պաշտօնը վարած է տասներեքը տարի։ 1885ին Հնդկաստան այցելած է իբր նուիրակ Սիսի վանքին. և կը պատմեն թէ իր էն մեծ յուսախաբութիւնը կ'սկսի այդ թուականէն երբ 500 ոսկիի չափ նպաստ հանգանակած՝ այդ գումարը իր «հոգեւոր ծնողք»ին ափը լեցնելու միամտութիւնը ունեցած էր վերադարձին։ Եւ որովհետեւ Սիսի վանքը այդ դրամին խեր չպիտի տեսնէր, Մկրտիչ եպիսկոպոս՝ այս զրկանքը դարմանելու համար՝ ուրիշ ճար չգտաւ բայց եթէ Հնդկաստանի Հայերուն կողմէ իրեն նուիրուած ժամացոյցներով տպագրական մամուլ մը գնել ու վանքին նուիրել։

Այս կերպով, իր քաւելին քաւել կու տար «հոգեւոր ծնողք»ին մեղքը։

1887ին Պոլիս գտնուելով, Պատրիարքարանի յանձնարարութեամբ Ատանա կը ղրկուի ուր երաշտութիւն կը տիրէր. հոն իր աշխատասիրութիւնը գնահատուելով ժողովուրդէն ու ժողովներէն, շատ չանցած առաջնորդ կ'ընտրուի, պաշտօն զոր վարած է հինգ տարիի չափ։ Իր նախաձեռնութեամբ կառուցուած է աղջկանց դպրոց մը, Ատանայի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիի բակին մէջ, 500 ոսկի ծախքով, որուն մեծ մասը հայթայթած է հանգանակութեամբ և մնացածն ալ կտակի մը գանձումով։

Այդ թուականէն ի վեր, առանձնակեաց մը ու մոռցուած մըն է գրեթէ։

Մկրտիչ եպիսկոպոս անգիր պատմութիւնը կրնայ նկատուիլ Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան վերջին քառորդ դարու շրջանին։

ՍԴ.Ա.ԳԻՐ

ԷՋ ՄԸ ԼՕԹԻԷ (*)

ՄԻՇԼԷԷ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄ ՄԸ ԸՆԵԼԷ ՅԵՏՈՅ

Ծո՛վ, — կարծես թէ այս բառը ինք իր մէջ անսահման բան մը ունի՝ ոչնչութեան չես գիտեր ինչ հանդարտութեամբ մը հանդերձ։

Գրքի մը համար ձմլիչ տիտղոս մըն է. ասոր համար տագնապայոյզ կանխապաշարումներ ունեցայ, երբ սկսայ կարդալ Միշլէի Ծովը, թէպէտ գործը հռչակաւոր էր։

Բայց առաջին էջերէն սկսեալ՝ տագնապս փարատեցաւ տեսակ մը մեծասքանչ սկզբնաւորութեան առջեւ, որուն մէջէն կ'անցնի երկիւղած զարհուրանք մը, և յետոյ եւս քան զեւս նուաճուելով գրաւուեցայ և հիացայ։

Չեմ կրնար ըսել թէ բովանդակ ծովն է. ոչ, թերեւս միայն ծովն է եզերէն տեսնուած, բայց տեսնուած խորազնին և սլայծառատես աչքերով, որ մինչեւ անոր հեռաւոր անծանօթները գրեթէ գուշակած են զայն։

Ինչպէս գրեթէ ամէն անոնք որ առաջին անգամ ըլլալով կը նային ծովուն, Միշլէ նախ և առաջ կը սարսափի ծովուն առջեւ, անոր մէջ ոխերիմ և յաւիտենական աւերիչ բան մը կը գտնէ. անոր ոչնչացնելու անդիմադրելի կարողութեան զգացումը զինքը կը ճնշէ։ Կը սիրէ տալ անոր իր անգութ գիշերոյ անուանակոչութիւնը, կամ «անապատ» և «գիշեր» վաղնջուց յորջորջումները։

Ծովային բնավայրերը, երգիչներն ու ծովեզերքները արդէն կը սկսին իրեն վրայ գործել երկիւղի այդ տպաւորութիւնը, — առանց որու արդէն ոչ ըմբռնում ոչ սէր չպիտի գոյանային վերջէն։ Ամեհի ծովը՝ լսելուն և գուշակելուն պէս անձս կը տագնապի։ Այն աւազներուն վրայ ուր, կենսափթիթ մեծաւանդուած շունչերուն տակ, վարդագոյն շահօքրամները և առանձնատեսակ ազնիւ ծաղիկներ կը փթթին հոյլ հոյլ, ինքը մանաւանդ կը նշմարէ բաց ծովուն անագնաչունչ հովին տակ պառկող և մեռնող ծառերուն խորտակումը։ Եւ ծովուն այն ձայնը, այն հզօր ու որոտող շառաչը, որ բոլոր երաժշտութեանց մէջ ամէնէն խաղաղեցուցիչը կը թուի ինծի, ընդհակառակը անոր ականջներուն կը գոչէ իբրեւ երկարաձիգ և անողոք սպառնալիք մը։

Բաց աստի, իր անձնական սարսուռը զինքը կարդացողներուն հոգւոյն մէջ չնչելու ձիրքը ունի վերին աստիճան։ Այնպէս որ, այս իրիկուն իսկ, խարակի մը բարձունքէն, — Պիւքայեան ծովածոցին եզերքը, ուր կը բնակիմ այժմ և որուն ծովակողմերը այնչափ ահարկու կը ցուցնէ Միշլէ, — ծովափին ու կանանչաթոյր ովկիանին կը նայէի նորոգ զգացումով մը որ կը մտենար իրենին։ Նոր կարդացած էի իր առաջին գլուխները, որ ուրիշ բան չեն՝ բայց եթէ Կռանվիլի մենակեացին սա երկու բառերուն մեղական յարասութիւններ. «Կը զարհուրի՛մ ատիկէ»։ Այն ատեն՝ Փրանսայի և Սպանիոյ խարակները, որ այնքան ձախէն հեռաստաններու խորը կը խուսափին, կարմիր վերքերով ճեղքրտուածի պէս կ'երեւան ինծի. ամէն կողմ խղրատում մը ժանտաժուտ, որ մերկ անպատսպար կը թողու վարդագոյն ապառաժի ողունքը. վարը, աւազներ ու աւազներ, մեռած բաներու ահագին փշրումներ, և անոնց տխրագեղ սպիտակութեանց վրայ, անծայրածիր գիծերով տողաշարուած փլատակներու կոյտեր, որ ցոյց կու տան թէ աւերման բաղդատօն մը կը կատարուէր ու կը տեւէր հոն դարերէ, դարերէ և հազարամեակներէ ի վեր....։ Միշլէի ազդեցութեան ներքեւ, այս իրիկուն իմ աչքերէս տարբեր աչքերով կը նայէի, և կեանքիս մէջ առաջին անգամ ըլլալով, մարտի գիշերուան մը քիչ մը մահչունք այդ ժամանման միջոցին, այդ ընդարձակածաւալ դժնեռեւ տեղին մերձակայքը կը տեսնէի այնպէս որպէս էն. խառնամառն կուտակում մը աւերակներու, ճմլուած ու փշրուած յօրինուածութեանց....։

Եւ սակայն ո՜րչափ հանդարտ ու խաղաղ էր ծովը որ այդ տեղ ընկողմանած կը նիրհէր, վերջալուսային մոխրագոյն գոլորշիներուն ներքեւ, ո՛հ, ո՜րչափ խաղաղ և ո՜րչափ մեղմաբարոյ։ Նո՛ջած ժամանակը բարեպաշտական երգեհոններու խառնաչփոթ շշնկոց մը կը հանէր. կը լսէիր անդնդային անճշգրտելի դաշնակութիւններ որ անոր ալքերէն կը բարձրանային, յանկուցիչ էր ի՛նչպէս խղճի խայթերէ զերծ անդորրը. կարծես կը կոչէր մարդերը, սակաւօրեայ արարածներ որոնց հոգին վրդովուած է, ու կը հրաւիրէր զանոնք որ գան, գան ամէնքն ալ իր մոխրագոյն երկայն քօղերուն մէջ ու գտնեն անհունին գերագոյն հանդարտութիւնը։ Եւ այդ աւազներուն վրայ, այդ քարաժայռերուն վրայ, առողջ բոյրերով, կոշտուկարծր կոթուններով հազարաւոր փոքրիկ ուժեղ ծաղիկներ կը փառաւորէին ծովը, կը պատմէին անոր դրացութեան շահեկան արդիւնքը և զօրեղ կեանքը զոր կ'արտաբուրէ....։ Ուստի, քիչ քիչ, բովանդակ վստահ սէրս կը վերադառնար դէպ ի այդ կախարդիչ ոչնչութիւնը, որ այնքան տարիներ իր քմահաճոյքին մատնուած կեանքս օրօրեց։

Ո՜հ, ծովուն հանդարտութիւննե՜րը...։ Ո՜հ, ծովուն բացը ելլել, հեռանալ ու առանձնանալ խաղաղ ծովու մը վրայ...։ Կա՞յ աշխարհիս վրայ այդ տպաւորութեան նմանող յանկուցիչ տպաւորութիւն մը...։ Եւ որչափ աւելի մթին ըլլայ ծովը, որչա՜փ աւելի տխրադէմ, մշշազգեաց ցերեկներու խոնարհման միջոցին, դեկտեմբերի երկինքներուն սպառնանքին տակ, — այնչափ աւելի սուր կ'ըլլան անոր յառաջ բերած խաղաղութեան զգացումները, մահուան համակերպութեան զգացումները, ամէն բանի մոռացման ու թողութեան զգացումները։ Կը կարծեմ որ, նոյն իսկ իր մրրիկներուն, նոյն իսկ իր շառաչման արհաւիրքին մէջէն, որոշ կերպարանքի մը տակ, դուրս կ'ելլէ դարձեալ իր անեզր անսահման խաղաղութիւնը որ կը հանդարտեցնէ, կ'առողջացնէ ու կը վերաքրքէ։ Ինչպէս որ պայքարի մեծատարած դաշտն է ուր նաւազները կը պահեն իրենց պարզ հոգին և երկաթի արիութիւն մը կը զգենուն, նմանապէս խորին և հոյակապ վանքն ալ է, վեհագոյն ապաստանարանը որ բաց է հաւատք չունեցող վշտաբեկներուն առջեւ....։

Միշլէի գիրքին այդ առաջին գլուխներուն մէջ, որ կրնան «Հասկումի գլուխներ» կոչուիլ, փոթորիկի հիանալի նկարագրութիւն մը կայ, զոր մասնաւոր զարմանքով մը և յուզմունքով մը կարդացի. բնաւ չէի յուսար որ հոն գտնեմ զայն, 1859ի այն ծայրագոյն փոթորիկը, առաջինը զոր աչքերս տեսան և ականջներս լսեցին։ Ծովեզերքը բնակող մարդոց յիշողութեանը մէջ մահչունք խորին հետք մը թողած է այն և ես ալ խառնաշփոթ սարսափով մը կը յիշեմ։

Չէի գիտեր թէ Միշլէ իմ հայրենի երկիրէս անցած է երբեք, — ու ճիշդ ալ, այդ թուականին, Սէն-Ժօրժ-տը—Տիտօնի այն գիւղակը կը բնակէր, ուր տարած էին զիս ծովեզերաբնակութեան՝ քանի մը ամիս. մինչդեռ ես, փոքրիկ տղայ, կը զարհուրէի բնաւ նմանը չտեսնուած այդ մոլեգին փոթորիկին առջեւ, ան ալ հոն էր, շատ մօտ, ու ապագային համար անոր հոյակապ ծանօթագրութիւնը կ'ընէր։

Անկէ սա մէկ պատկերը միշտ մնացած է իմ մէջս. իրիկուն մը, այն ժամանակի ահաւոր վերջալոյսներէն մէկուն միջոցին, բարձրահասակ մէկը, չեմ գիտեր ո՛վ, իր վերարկուին քղանցքին մէջ փաթթած բռնած էր զիս, և ընդ քարշ չտարուելու համար՝ պատի մը ետին ինծի հետ ապաստանած էր, ու կը փորձէր դէպ ի ծովուն բացը նայիլ. ես ալ կը ջանայի որ տեսնեմ, դէմքս խարազանող ու կուրծքիս մէջ յարամրի ընկլուզող բաներէն կուրացած, խեղդուած. — ու դժոխային մեծագոռ երաժշտութիւն մը տեսակ մը ապշութեան մէջ կը պահէր զիս։ Մեր քովը կեցած էին ծովեզերքի բնակիչներէն երկու կին, այդ նոյն պատին ետին ապաւինած, սեղմիւ իրարու մէջ փաթթուած, ճիգ թափելով որ գլխաւոն իրենց եւ վերարկուները որ միշտ կ'ուռենային ու խարազանի դանչիւնով կը բոբոխէին. անոնք ալ մեզի պէս զարհուրանքին կողմը կը նայէին, և անոնցմէ մէկը տեսակ մը խուլոտ կիծիններ կ'արձակէր, որոնք՝ հակառակ հովին՝ կը լսուէին....։

Չեմ կարծեր որ Միշլէի նկարագրութիւնը կարելի ըլլայ գերազանցել։ Իրաւ է որ դարձեալ եզերէն տեսած է այդ փոթորիկը, գրեթէ ինչպէս որ տեսած է ծովուն միւս բաները, բայց անոր տեսարանը և աղաղակը ճիշդ կու տայ մեզի, անոր մթութիւնը և խստութիւնը, անոր միգամածութիւնները և աղի թացութիւնը, — այնպէս մը որ կարդալէ վերջը կը մնայ մեր մէջ այս ամէնուն սերտ զգացումը և մեծ սարսուռը։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ՎԵՐԱԴԱՏՈՒՄԸ
ՌԷՆԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Զ. ՆԻՍՏ (Շար.)

Գնդապետ Բիքառ՝ գաղտնի պարութային վրայ ըսածը աւարտելէ ետքը կ'անցնի «Կապոյտ թղթեակ»ին՝ որուն մէջ յայտնապէս նշանակուած էր Էսթէրհազիի անունը. կը յիշատակէ բոլոր այն մեքենայութիւնները որոնք սպայակոյտին մէջ նիւթուեցան իր քննութեանց արդիւնքը խափանելու համար։ Կը պատմէ թէ ինչպէ՛ս զինքը հեռացուցին պատերազմական նախարարութենէն, որպէս զի չկարենայ ապացուցանել Էսթէրհազիի մեղապարտութիւնը, մանաւանդ անանկ ատեն մը ուր անոր գիրին ու Պորտըրոյին միջեւ յայտնի նմանութիւն մը երեւան հանած էր։

Այս առթիւ մէջ կը բերէ նաեւ հետեւեալ տեսակցութիւնը՝ զոր ունեցած էր զօրավար Կօնզի հետ։

—Ինչո՞ւ համար, հարցուցեր է զօրավարը, այս աստիճան կ'աշխատիք Տրէյֆիւսը փրկելու։

—Որովհետեւ անմեղ է, զօրավար։

—Բայց այն տեսակ գործ մըն է ատ՝ որուն պէտք չէ բնաւ վերադառնալ. այդ գործը կրնայ մեզի վնասել։

—Սակայն երեւակայեցէք անգամ մը թէ ինչ պիտի ըլլայ մեր վիճակը, երբոր խնդիրը երեւան ելլէ։

—Եթէ մարդու չըսէք, ոչ ոք պիտի գիտնայ։

—Զօրավար, ինչ որ կ'ըսէք հիմա ինծի, ահաւոր է. ես այս գաղտնիքը մինչեւ գերեզման հետս չպիտի տանիմ։

Գնդապետը, կը շարունակէ.

—Այս տեսակցութենէն ետքն էր որ ուզեցին թակարդ մը լարել Էսթէրհազիի դէմ, սակայն չյաջողեցին։

Բիքառ քիչ մը ատեն ալ կը խօսի դեռ Պորտըրոյին վրայ, ու պատասխանելէ ետքը այն քանի մը հարցումներուն՝ զորս Ռոժէ ու Մէռսիէ զօրավարները կ'ուղղեն իրեն, — անկարեւոր խնդիրներու վրայ ինքնին, — կը վերջացնէ իր վկայութիւնը։

Ոչ մէկ վկայութիւն՝ մինչեւ հիմա ազդեցիկ եղած էր Բիքառինին չափ. ընդհանուրին կարծիքը սա է թէ այս վկայութենէն ետքը՝ ատեանը Տրէյֆիւսի նպաստաւոր դիրք մըն է բռնած։ Պ. Պէրթիւլիւս Տրէյֆիւսի անմեղութիւնը յայտարարեց. Բիքառ զայն ապացուցեց։

Նիստին վերջացած պահուն ոչ մէկ միջադէպ. հանդարտութիւն ամէն կողմ։

Է. ՆԻՍՏ

Սովորական հանդարտութեան մէջ նիստը կը բացուի։

Ժամը վեց ու կէսն է. կը կոչուի

ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐ ԿԻՆԵԷ

որ բարձր ձայնով մը կու տայ իր վկայութիւնը առանց դարձուածքի և ուղղակի նպատակին դիմելու յայտնի ջանքով մը։

Դիտելի կէտ մը սակայն. վկաներու յատկացուած տեղը գրեթէ պարապ է. կարեւոր վկաներէն ներկայ են միմիայն զօրավար Մէրսիէ, Պիյեօ, Ռոժէ, գնդապետ Բիքառ և Պ. Պէրթիւլիւս։

Հրամանատարը՝ Պ. Քավենեաքի կողմէ պաշտօն ստանձնած էր վարելու անձնասպան Հանրիի գործին քննութիւնը. բայց անցնելէ առաջ այդ խնդրին, իր անձնական համոզումը կը յայտնէ նաեւ Տրէյֆիւսի մեղապարտութեան վրայ։

Ըսելէ ետքը թէ Տրէյֆիւս օր մը կարգ մը տեղեկութիւններ խնդրած էր իրմէ, տեղեկութիւններ՝ զորս ինք մերժած էր տալ, կը յայտարարէ թէ համոզուած է Տրէյֆիւսի յանցաւորութեան՝ հիմնուած

1.—Տրէյֆիւսի խոստովանութեանց,

2.—Պորտըրոյին մասնագիտական քննութեան,

3.—Գաղտնի պարութային քննութեան վրայ։

Ետքը կը յայտարարէ թէ Վճռաբեկ Ատեանին հաղորդուած ծանօթ թուղթերէն զատ, պատերազմական նախարարութեան մէջ կը գտնուին նաեւ ուրիշ թուղթեր՝ որոնք կը հաստատեն Տրէյֆիւսի մեղապարտութիւնը։

Տրէյֆիւս կը բողոքէ, ըսելով.

—Ալ չեմ կրնար այսպէս ամէն օր ասանկ սուտեր լսել։

Հրամանատարը՝ կարգ մը ապացոյցներ կը յիշատակէ հոս, առանց անոնց մասին բացատրութիւններ կարենալ տալու. կը յիշատակէ մասնաւորապէս Շնայտէրի նամակը՝ որու մասին երկար կը խօսի և որուն վաւերականութեան (?) վրայ կը պնդէ.

—Այն հերքումը, կ'ըսէ, զոր գնդապետ Շնայտէր տուած է, հիմ չունի անկարելի չէ ապացուցանել թէ այդ նամակը կեղծուած չէ։

Այս խօսքերը տեսակ մը յուզում կը պատճառեն սրահին մէջ, և սակայն ամէն մարդ քմծիծաղ մը կ'ունենայ, տեսնելով որ հրամանատարը չի կրնար ըսել թէ ինչպէ՛ս պիտի հաստատուի այդ նամակին ստուգութիւնը։

Կինեէի վկայութեան գլխաւոր մասերը ասոնք են. գալով Հանրիի կեղծած թուղթին, այդ մասին կը յանձնարարէ կարդալ իր երբեմնի պատրաստած տեղեկագիրը։

Երբ վկայութիւնը կ'աւարտէ, կառավարական քոմիսէրը ոտքի կ'ելլէ, ու կը յայտարարէ հանդիսաւոր ձայնով մը.

—Իր վկայութեան միջոցին՝ հրամանատար Կինեէ անա՛նկ յայտարարութիւններ ըրաւ՝ որոնք խնդրի առարկայ կ'ընեն օտար պետութեան մը զինուորական կցորդը, որ տակաւին պաշտօնի վրայ է Բարիզի մէջ։ Այս մասին՝ յանուն կառավարութեան վերապահումներ կ'ընեմ։

Երկարատեւ յուզում մը կը սկսի բովանդակ սրահին մէջ, մինչդեռ Պ. Տըմանժ կը հարցնէ հրամանատարին.

—Հանրի ինչո՞ւ գրեց կեղծ թուղթը։

—Պարզապէս պատասխանելու համար Բիքառի մեքենայութիւններուն։

Պ. Տըմանժ կը խնդրէ քարտուղարէն կարդալ հրամանատարին այն վկայութիւնը՝ զոր ըրած էր վճռաբեկ ատեանին առջեւ։

—Օհ, կ'ըսէ Կինեէ. ըսի արդէն «թէ կը պնդեմ իմ ամբաստանութեանցս վրայ»։

—Բայց ըսիք նաեւ «թէ այդ ամբաստանութեանց նիւթական ապացոյցները պիտի տաք»։ Ո՞ւր են այդ ապացոյցները։

—Ինծի համար նախ իմ յիշատակած թուղթերուս մէջն են այդ ապացոյցները և յետոյ իմ սարկութիւններուս։

Նոր բողոք մը Տրէյֆիւսի կողմէ, և առաջ կ'անցնի

ԶՕՐԱՎԱՐ ՏԸ ՊՈՒԱՏԷՖՐ

Տը Պուատէֆր շատ ծերացած է և առաջին խօսքերէն իսկ յայտնի կ'ըլլայ թէ կաւի մարդու մը պէս չպիտի խօսի։

Կը յայտարարէ թէ ինք կը հաւատայ Տրէյֆիւսի կարծեցեալ խոստովանութեանց՝ զորս առաջին անգամ լսողներէն եղած է զօրավար Կօնզի հետ։

Ետքը կը խօսի Բիքառի վրայ, զոր կը գովէ և որուն համար կ'ըսէ.

—Նախ, երբոր ինծի ներկայացուեցաւ, զինքը շատ կարող չգտայ. բայց տակաւ սխալս ըմբռնած ըլլալով, իսկոյն անոր յանձնեցի կարեւոր պաշտօն մը՝ տեղեկութեանց դիւանին վարչութիւնը։ Ես էի որ իրեն յանձնարարեցի Տրէյֆիւսի խնդրով զբաղիլ՝ հարիւրապետին դաւաճանութենէն ետքը. որովհետեւ, այդ մասին նախապէս կատարուած քննութիւնը շատ անբաւական կը գտնէի։

Երկարատեւ յուզում բովանդակ սրահին մէջ։

Զօրավարը կը բացատրէ թէ ինչո՞ւ

Ծ. Խ.—Մեր աշխատակից Յովհաննէս էֆ. Սեթեան, որուն Կոնքուռներու մէկ էջին թարգմանութիւնը այնքան գնահատուեցաւ Արեւելքի գրասէր ընթերցողներէն, այս անգամ ալ ղրկած է մեզ թարգմանութիւն մը Բիէռ Լօթիի մէկ գրուածքին, — համակ բանաստեղծութիւն ու գրականութիւն, — զոր կը հրատարակենք երկու անգամէն, այսօր և վաղը։

Բիքառը հեռացուցին պատերազմական նախարարութեան պաշտօնատունէն.

— Այն ատեն գրաւուած էր Էսթերհազիի խնդրով, որ կարեւոր դատուեցաւ հեռու տեղ մը իրեն պաշտօն յանձնելը։

Անկէ ետքը կը յայտարարէ թէ ինքն ալ հաւատացած էր Հանրիի կեղծ թուղթին.

— Պարոններ կ'ըսէ, ձեզի չպիտի պատմեմ այն ցաւալի հարցաքննութիւնը՝ որուն Հանրի ենթարկուեցաւ եւ որուն ես ալ ներկայ էի։ Գիտնալու էք թէ որչա՛փ տառապեցայ այն պահուն։ Հանրի հազիւ իր ոճիրը խոստովանած, անմիջապէս հրաժարականս գրեցի նոյն սենեակին մէջ, իսկ եւ ոչ պատերազմական նախարարը, ոչ ալ հանրապետութեան նախագահը կրցան զիս ետ կեցնել որոշումէս։ Չէք կրնար գուշակել իմ կրած տանջանքս, որովհետեւ ինծի պէս դժբաղդութիւնը չէք ունեցած երդուեալ դատաւորներու առջեւ եւ երդումի տակ պնդելու՝ կեղծ թուղթի մը ստուգութեանը վրայ։

Ցուցումը նորէն կը սաւառնի սրահին մէջ, մինչդեռ զօրավարը կը խօսի 1895 յունուար 6ի պատմական դէպքերին վրայ.

— Յունուար 6ի դէպքը, ժամը եօթնուկէսին մօտերը, պատերազմական նախարար զօրավար Մէռսիէ զիս կանչեց եւ խնդրեց ինծմէ որ իրեն սպասեմ իր սենեակին մէջ, որչափ ալ ինքը ուշանայ. — «Թերեւս, ըսաւ, վերադարձիս շատ ծանր միջոցներ ձեռք առնենք»։ Մինչեւ առտուան ժամը մէկը սպասեցի հոն։ Վերջապէս զօրավարը վերադարձաւ եւ ըսաւ թէ «Միջադէպը փակուած է»։

Պ. Տըմանժի մէկ հարցումին վրայ, որ Պուաւտէֆր զօրավարը յայտարարելէ ետքը թէ Բիքառի եւ Տրէյֆիւսի ընտանիքին միջեւ գտնուող յարաբերութեանց մասին իր ըրած ակնարկութիւնը հիմնական հանգամանք մը չունէր, տեղը կը վերադառնայ, եւ իրեն կը յաջորդէ

ԶՕՐԱՎԱՐ ԿՕՆԶ

որ կը յայտարարէ թէ Էսթերհազիի բնաւ պաշտօն չէ ունեցած տեղեկութեանց դիւանին մէջ։

Ըսելէ ետքը թէ Էսթերհազիի վկայական պատմութիւններ դիմէ հնարել, զօրավարը խնամով կը յիշատակէ բոլոր այն ամբաստանութիւնները որոնք Տրէյֆիւսի վրայ եղած են ու երեւան կը հանէ սա պարագան.

— Բէռոէ պաշտօնեան, օր մը Տրէյֆիւսը կը տեսնէ դիւանատան մէջ, սեղանի մը առջեւ որուն վրայ ծրագիրներ կը գտնուէին. դիւանին մէջ կայ եղեր նաեւ քաղաքային հագուստով մարդ մը. քիչ մը ետքը, պահապանը կրկին անգամ անկէ անցած պահուն կը տեսնէ որ ծրագիրները իրենց յատուկ տեղերը դրուած եւ թէ Տրէյֆիւս ու միւս մարդն ալ աներեւութացած են։

Յետոյ, զօրավարը կը խօսի Շնայտէրի նամակին վրայ՝ զոր վաւերական կը համարի ու կը յայտարարէ թէ կարելի է իր ըսածը ապացուցանել։ Պզտիկ ակնարկութեամբ մը կ'անցնի պորտըրոյին վրայէն ու զարմանքը կը յայտնէ թէ Լըպրէօն-Րընօ հարիւրապետը՝ Պ. Քազիմիր-Բէրիէի չէ յայտնած Տրէյֆիւսի խոստովանութիւնները։ Կը հերքէ այն խօսակցութիւնը որ իր ու Բիքառի միջեւ տեղի ունեցած էր եւ զոր Բիքառ մէջ բերաւ իր վկայութեան միջոցին։

Զօրավարը հազիւ աւարտած, հարցումները կը տեղան։

Ատեանին անդամներէն մէկը կը հարցնէ.

— Պորտըրոյին մէջ յիշատակուած թուղթերը յանձնուա՞ծ են օտար պետութեան։

— Միշտ այդպէս ենթադրուեցաւ, կը պատասխանէ զօրավարը։

— Սպայակոյտը իր լրտեսներուն շնորհիւ կրցա՞ծ է լուսաբանել այդ կէտը, կը հարցնէ այս անգամ նախագահը։

— Ուղղակի ապացոյց մը չկայ այդ մասին։

— Հանրի յուզուած չէ՞ր երբ Պ. Պէրթիյիւսի սենեակէն ձեր քով վերադարձաւ, կը հարցնէ անդամ մը։

— Ոչ։

— Երբ Հանրիի կեղծ թուղթը գրուեցաւ, Հանրի չխնդրե՞ց ձեզմէ որ իր ու ձեր մէջ մնայ այդ թուղթը եւ ուրիշներուն չըսուի անոր մասին։

— Հանրի իրա՛ւ ինծի տուաւ այդ թուղթը, եւ որովհետեւ Բիքառ մեկնելու վրայ էր, քովս պահեցի։ Հանրի սաչափ մը միայն ըսաւ ինծի. «Այս թուղթը ձեր քով շա՛տ աւելի կրնայ պահուիլ, քան իմ քովս». բայց երբեք չըսաւ որ ուրիշին չցուցնեմ։ Միմիայն պնդեց որ Բիքառի չցուցնեմ։

— Զօրավարը բնաւ չկասկածեցա՞ւ թէ 1894ին կրնար սխալ մը գործած ըլլալ, կը հարցնէ Պ. Տըմանժ։

— Բնա՛ւ։

— Բնա՛ւ..., բայց երբ պորտըրոյին ու Էսթերհազիի գիրին միջեւ գտնուող նմանութիւնը յայտնի եղաւ, նորէ՞ն չկասկածեցաք։

— Իրաւ է որ նմանութիւն մը կար, բայց կան նաեւ բազմաթիւ ուրիշ գրութիւններ որոնց վրայ միեւնոյն նմանութիւնը կը տեսնուի։

Կարգը Տրէյֆիւսինն է՝ որ ոտքի կ'ելլէ հերքելու զօրավար Կօնզի այն յայտարարութիւնը՝ որուն համեմատ իբր թէ ինքը քաղաքական հագուստով մէկը տարած ըլլար դիւանին մէջ.

— Կը զարմանամ որ կ'ըսէ բարձրաստիճան սպայ մը՝ սպայի մը մասին ամբաստանութիւններ կ'ընէ՝ պահակի մը խօսքերուն, չստուգուած խօսքերուն վրայ հիմնուելով։ Կարեւոր անձնաւորութիւններ ու երեսփոխաններ յաճախ եկած են զիս տեսնելու եւ սակայն բնաւ չեմ արտօնած որ զանոնք դիւանը առաջնորդեն։ Կը հաւատեմ որ բնաւ քաղաքային հագուստով մէկը չեմ մտցուցած ներս։ Երբ օտարական մը ուզէ սպայի մը հետ խօսիլ, պէտք է իր քարթը ղրկէ ներս ու երթայ մասնաւոր տեղ մը՝ որ խօսակցութեան յատկացուած է։

— Ատիկա կանոն է թէեւ, կ'առարկէ զօրավարը, սակայն անկարելի չէ մուտքի տոմսակ մը ձեռք ձգել։

— Ոչ ալ կարելի է առանց դատողութեան մը դէմ առարկութիւն հանել, կը պատասխանէ Տրէյֆիւս։

Ու նախագահը, գնդապետ Ժուօ, կը ժպտի, մինչդեռ սրահին մէջ խնդուքներ կը ծաւալին։

Զօրավարը Կօնզի վկայութեան աւարտելէն ետքը, Բիքառ խօսք կ'ուզէ։

Պզտիկ վիճաբանութիւն մը տեղի կ'ունենայ զօրավարին մէկ խօսքին վրայ, մինչեւ որ Պ. Տըմանժ կը խնդրէ Բիքառէն՝ կարգ մը տեղեկութիւններ տալ պատերազմական նախարարութեան գաղտնի վարկերուն մասին։

— Երբոր զօրավար Պիյեօ պատերազմական նախարար եղաւ, կ'ըսէ Բիքառ, տարեկան 8000 ֆրանքի իջեցուց տեղեկութեանց դիւանին ծախքերը։ Արդ, այդ միջոցին շատ կարեւոր խուզարկութեանց պէտք կար եւ ամբողջ տարուան համար առնուազն 100,000 ֆրանքի պէտք մը կը կանխատեսուէր, այդ առթիւ ըլլալիք ծախքերուն համար։ Այս մասին յիշատակագիր մը մատուցի դահլիճին, որուն վրայ 100,000 ֆր. որոշեցին յատկացնել տեղեկութեանց դիւանին։ Արդ, այդ 100,000 ֆրանքը՝ նախարարութեան սենեակը հասածին պէս, Պիյեօ զօրավար 20,000 միայն յանձնեց, միացած 80,000ին համար պատուիրելով որ առանց իր գիտութեան անկէ բնաւ չծախսուի։

Զօրավար Պիյեօ, ասոր վրայ առաջ կ'անցնի ու կ'արդարացնէ ինքզինքը, ըսելով թէ իբր պատերազմական նախարար, գաղտնի վարկերը միմիայն իր տրամադրութեան տակ պէտք էր որ գտնուէին. յետոյ կը ցուցնէ թէ ինչպէս ծախսած է իր քով մնացած 80,000 ֆրանքին կէսը ու կը յայտարարէ թէ մնացած 40,000 ֆրանքն ալ յանձնած է իր յաջորդին՝ Պ. տը Ֆրէսինէի։

Նիստը կը փակուի։

* *

Այն ողորմելի ապացոյցներն ու փաստերը՝ որոնք մինչեւ այսօր հանուեցան Տրէյֆիւսի դէմ, նոր կեղծ թուղթերու երեւան հանուիլը, Թայմզի այն պաշտօնապէս հաստատուած հրատարակութիւնը թէ կայ մատնիչ մը՝ որ սակայն Տրէյֆիւսը չէ, եւ մանաւանդ սա ամենակարեւոր պարագան թէ բոլոր պատերազմական նախարարներն ու զօրավարները չկրցան ո եւ է հիմնական ապացոյց տալ Տրէյֆիւսի մեղապարտութեան մասին, արդէն լոկ յուսալի կ'ընեն թէ Տրէյֆիւս անպարտ պիտի արձակուի։

Ֆրանսական գրեթէ բոլոր թերթերը այս հետեւութեան կը յանգին եւ այն քանի մը խոհանոցի լաթերն ալ՝ որոնք Բըթի Ժուռնալ, Էքօ տը Բառի, Էնթռանզիժան, Լիպր Բառոլ, Տռաբօ, Բաթրի անունները կը կրեն, պոչը փորին կըլքուցած կատուի մը դիրքն են առած, չափելով այն անդունդը՝ ուր դահավիժելու վրայ են։

Բովանդակ Ֆրանսայի մէջ երախտագիտութեան աճային, անսահման զգացում մը հիմակուընէ իսկ կը սկսի արտայայտուիլ դէպի Զօլա, Բիքառ, Պէնար-Լազառ, Քլէմանսօ, ու վերջապէս բոլոր այն սրտի ու մտքի տէր մարդիկը՝ որոնք այս խնդրին համար մոռցան ինքզինքնին, մոռցան իրենց շահը, հանգստութիւնը, թողուցին որ հայհոյութիւններու տարափ մը տեղացնեն իրենց անունին վրայ, չյուսահատեցան բնաւ, ու վերջապէս յաղթեցուցին Ճշմարտութեան ու Արդարութեան գործը։

ՌՈԲԵՐԴ ՔՈԼԷՃ

Սոյն Քոլէճ, հաստատեալ կայս. Բարձր Իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպական ու Ամերիկեան նոյն օրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կաճառ մը որով կը կառավարուի. Նաեւ ընտիր եւ յաջողակ ուսուցիչներ՝ Հայերէն, Պուլկարերէն, Գաղիերէն, Գերմաներէն, Յունարէն եւ Թըրքերէն լեզուաց համար։ Ունի գրատուն մը, իբր 8000 հատորներէ բաղկացեալ, երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական եւ բուսաբանական հաւաքածոներ, եւ բնագիտական, տարրաբանական, բնախօսական եւ այլ բազմաթիւ գործիներ։

Քոլէճին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդաց. Նոր տնօրինութիւնք եղած են բնական գիտութեան դիւրութիւններ ընձայելու համար։

Ռոբերդ Քոլէճի մէջ աւանդեալ գրական եւ գիտական ուսմանց լեզուն Անգլիերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իր մայրենի լեզուն եւ տոհմային պատմութիւնը։ Հայերէն լեզուի եւ Դպրութեան համար գծուած է ուսման կատարեալ ընթացք մը որուն պիտի հետեւի իւրաքանչիւր հայ ուսանող։

Հաստատութեան հոյակապ եւ քարաշէն շէնքերը կառուցուած են ի Ռումէլի Հիսար, Վոսփորի Եւրոպական կողմը գտնուող բարձրերուն ետեւը բլուրի մը վրայ, որուն դիրքը Վոսփորի ափանց վրայ գեղեցկագոյնն եւ ամենէն առողջարարը համարուած է։

Քոլէճին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տնօրէնութիւնն, ի Ռումէլի-Հիսար։

389 9—24

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԳՈՐԾԸ. — Համպուրկիշէր Քօրեսբօնտէնց որ իրազեկ լրագիր մըն է, կ'ըսէ որ եթէ շարունակեն պահանջել Գերմանիայէն որ հրատարակէ Տրէյֆիւսի անմեղութիւնը հաստատող թուղթերը, պէտք է պատասխանել թէ այդ տեսակ թուղթեր գոյութիւն չունին, վասն զի Գերմանիա երբեք յարաբերութիւն չէ ունեցած Տրէյֆիւսի հետ։

ԳՆԴԱՊԵՏ ՇՆԱՅՏԷՐ. — Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ հետեւեալը կը գրէ այն հեռագրին նկատմամբ որով Բարիզի աւստրիական դեսպանատան զինուորական կցորդ գնդապետ Շնայտէր յայտարարած է թէ Մէռսիէ զօրավարին կողմէ իրեն վերագրուած պաշտօնագիրը կեղծ է.

«Ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանանք թէ Շնայտէր գնդապետը իր կողմէն ղրկած է հերքմնագիրը։ Իր իրաւունքն էր այդ։ Աւստրօհունգարական կառավարութիւնը կ'ուզէ խոյս տալ զուտ ներքին ֆրանսական գործի մը միջամտելու երեւոյթը ունենալէ։»

ԲԱՐԻԶԻ ԴԷՊՔԵՐԸ. — Շապրոլ փողոցին ու շրջակայ փողոցներուն մէջ, կ'ըսէ Բարիզէն երեքշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը, կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէ։ Հանրապետական պահակազօրքերը, զօրքեր եւ ոստիկաններ կը հսկեն հանրային բարեկարգութեան վրայ։ Հակահրէականներու կեդրոնատեղիին մէջ խմելու ջուրի նուազութիւն կայ, որով պաշարեալները շատ կը նեղուին։

— Շապրոլ փողոցին մէջ ոստիկանական խիստ միջոցները կը շարունակուին։ Հետաքրքիրները հեռուէն միայն կրնան տեսնել Պ. Կէռէնի «ամրոցը», վասն զի քովին մօտենալը արգիլուած է։ Այդ փողոցին բնակիչները ու անոնց այցելուները մինչեւ իրենց տուները ոստիկանի մը ընկերակցութեամբ կ'երթան։ Տուներու շատերուն պատուհանները փակուած են։ Կիրակի առտու նամակատան ցրուիչ մը՝ նամակի, տետրակի եւ լրագիրներու մեծածաւալ ծրարներ տարաւ Պ. Կէռէնի հասցէին, բայց ոստիկանները արգիլեցին. Պ. Կէռէն ա՛լ սկսած է յաճախ չերեւալ պատուհանը կամ տանիքին վրայ։ Կիրակի իրիկուն պահակ զինուորները փոխուելով անոնց տեղ աւելի բազմաթիւ զօրքեր դրուեցան։ «Կեցցէ՛ բանակը, Կեցցէ՛ Կէռէն Կեցցէ՛ Հանրապետութիւն» ձայներ լսուեցան։ Քիչ ետքը Պ. Լուի Կէռէն, եղբայր Պ. Ժիւլ Կէռէնի, հակահրէականներու շէնքէն դուրս ելլելով ոստիկաններուն հետ տեսակցեցաւ եւ նորէն ներս մտաւ, սակայն տեսակցութեան առարկան կարելի չեղաւ հասկնալ։

— Կ'ըսուի թէ ոստիկանութիւնը որոշած է հակահրէականներու կեդրոնատեղին պաշարուած Պ. Կէռէնի ու ընկերներուն ամէն օր ուտելիք տալ, ինչպէս կը տրուի հասարակ ոճրի համար ձերբակալուածներուն։ Առտուան ժամ 6ին (Ք. Ե.) 750 կրամնոց հաց մը եւ սափոր մը ջուր, ժամ 10ին կէս լիտր լուբիա, ոսպ կամ գետնախնձոր, ժամ 3ին՝ ապուր, բանջարեղէն ու սպիտակ հաց. Հինգշաբթի առտու՝ 100 կռամ խաշած միս, Կիրակի առտու՝ խըռոտ ապուր։ Այդ երկու օրերը՝ իբրեւ բացառիկ շնորհ, քիչ մը գինի։ Այս լուրը սակայն կը հերքուի ոստիկանութեան կողմէ։ Ընդհակառակը ոստիկանութիւնը որոշած է որ, ո՛վ որ փորձէ ուտելիք հասցնել Պ. Կէռէնի եւ անոր ընկերներուն, պիտի ձերբակալուի եւ իբրեւ անոնց մեղսակից դատաստանի պիտի ենթարկուի։

— Պ. Ժարժ Թիէպօ, որուն ո՛ւր գտնուիլը տակաւին յայտնի չէ, հետեւեալ զեկոյցը հաղորդած է լրագիրներուն.

«Սխալ է թէ բնակարանիս ո եւ է պաշտօնագիր ձեռք անցուած ըլլայ։ Դատական իշխանութեան համար շահեկան հետեւեալ թուղթերը միայն կան. — Ա. Հարաւային երկաթուղիի մէկ չէքին լուսանկարը՝ Ռէինաք ստորագրութեամբ, որուն վրայ ճարտար քիմիագէտ մը ցոյց տուած է անունը այն անձին որ պիտի օգտուէր այդ չէքէն։ Այդ անձը Երեսփ. Ժողովին անդամ է՝ նախարարական կուսակցութենէն։ — Բ. Հրատարակուելու պատրաստ յօդուած մը ձեռագիրը, որուն մէջ յիշուած է սա իրողութիւնը թէ Բալէրմոյի մէջ, անցեալ ապրիլին, Պ. Պ. Բլարթի, ծերակուտական Սթրատուս եւ ես, մերժած էինք Օրլէանի Դուքսին հրաւէրը՝ Օմալի վախճանեալ դուքսին դղեակը ու դարաստանը այցելելու համար։ Այդ յօդուածը առնչութիւն ունի դաւադրութեան հետ, որովհետեւ անկէ առաջ Ֆրանսայի երիտասարդ իշխանին հետ մեր ունեցած յարաբերութիւններուն հանգամանքը կը ճշդէ։ Այդ իշխանը սրտագին կերպով կը բաղձար մեզ տեսնել, առանց կուսակցութեան խտիրի։ Մենք պարտաւորուեցանք Բալէրմոյէն անցնիլ առանց զինքը տեսնելու, նոյն իսկ իբրեւ հայրենակից։»

ԹՐԱՆՍՎԱԼ. — Լոնտոնէն կիրակի օրուան թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Թրանսվալ ղրկուելու համար Լորէնսօ-Մարքէզ հասած ռազմամթերքները գերմանական շոգենաւով տարուեր են։ Անոնք ցամաք հանուելէն ետքը Բորթուկալի կառավարիչը, Լիզպոնէն առնուած հրամանի մը վրայ, թող չէ տուեր որ այդ ռազմամթերքները Թրանսվալ ղրկուին, թէեւ այս վերջինը կատարելապէս իրաւունք ունենայ։ Բորթուկալ, Թրանսվալի հետ իր կնքած դաշնագրութեամբ, յանձն առած է չարգիլել Լորէնսօ-Մարքէզի ճամբով զէնքերու եւ ռազմամթերքներու Թրանսվալ [illegible]։ Կ'ըսուի թէ Բորթուկալ այդ դաշնագրութիւնը բռնաբարած է Անգլիոյ թելադրանքին վրայ, վասն զի բրիտանական կառավարութիւնը կ'ուզէ որ վէճ մը ծագի Թրանսվալի եւ Բորթուկալի միջեւ եւ ինք նոր պատրուակ մը ունենայ միջամտելու եւ առաջին առթիւ ձեռք անցընելու Լորէնսօ-Մարքէզը։ Բորթուկալի քանի մը շրջանակներուն մէջ կ'ըսեն որ եթէ Գերմանիա դիտողութիւն ընէ, ի՛նչ պատասխանելու է։

— Բէրլինէն առջի օրուան թուականով ուղղուած հեռագրի մը նայելով, Թրանսվալի կառավարութիւնը, խառն քննիչ յանձնաժողովի մը համար Անգլիոյ գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէնի պահանջումին պատասխանելով, առաջարկեր է բրիտանական կառավարութեան թէ ինքը պատրաստ է օտար հպատակներուն քուէարկութեան կատարեալ իրաւունք տալ, պայմանով որ առկախ մնացած միւս բոլոր վէճերը իրաւարարութեան ենթարկուին։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍ. ԳԵՐԴԱՍՏԱՆԸ. — Մարիա Ֆէոտորովնա մայր կայսրուհին, որդին՝ գահաժառանգ Միխայլ մեծ դուքսը, աղջիկները՝ Քսէնիա ու Օլկա մեծ դքսուհիները, եւ Յունաստանի Նիքոլա իշխանը, երկուշաբթի օրը Բեդերսպուրկէն Քրոնշդատ ուղեւորեր են, ուրկէ Տանիմարքա պիտի երթան։

ԻՏԱԼԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆԸ. — Լիկուրիա իտալական մարտանաւը երկուշաբթի օրը Սբեցիայէն ճամբայ ելեր է միանալու Ծայրագոյն Արեւելքի իտալական նաւատորմին։ Լիկուրիա ունի 2281 թոնօ տարողութիւն, 26 թնդանօթ եւ թորփիլ արձակելու երկու խողովակ։

ՊԷՐԼԻՆԷՆ առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Վիլհէլմ Բ. Գերմանիոյ մայրաքաղաքը վերադարձեր է։ Արտաքին գործոց նախարար ֆօն Պիւլով կոմսն ալ, արձակուրդը աւարտած ըլլալով, Պէրլին դարձեր է։

ԲՐՈՒՍԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԸ. — Բրուսիոյ նախարարութեան մէջ անհամաձայնութիւն տիրելուն պատճառով, հրաժարումը մօտալուտ կը նկատուի։ Կ'ըսուի թէ Պ. Բոզատովսքի պիտի կազմէ նոր նախարարութիւնը։

ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐԸ ՍՈՒՏԱՆԻ ՄԷՋ. — Ֆրանսայի գաղթային նախարարութիւնը հեռագիր մը ստացեր է թէ Քլօզ դերգնդապետը եւ Մէնիէ տեղակալը սպաննուեր են Զինտէրի մէջ։ Ասոնց մարդիկէն ինը սպաննուեր, ութը վիրաւորուեր եւ երկուքն ալ անյայտացեր են։ Դերգնդապետ Քլօզ, հակառակ Վուլէ հարիւրապետին արգելքին, առաջացած ըլլալով, այս վերջինը հրամայեր է երեք թնդանօթ արձակել այն միջոցին երբ Քլօզ արշաւախումբէն 150 մեթր հեռուն կը գտնուէր։ Լրագիրները ցաւ կը յայտնեն Վուլէի ընթացքին համար, զոր ապստամբութիւն մը կը նկատեն։

ՔՐԷՏԻ ԱՆՇԹԱԼՏ Պանքային ընդհանուր ժողովը, կ'ըսէ Վիէննայէն առջի օրուան թուականով հեռագիր մը, ընդուներ է վարչական խորհուրդին ըրած բոլոր առաջարկութիւնները, որոնց մէջ կայ դրամագլուխը քառասունէն յիսուն միլիոն ֆիորինի բարձրացնելու խնդիրը, իւրաքանչիւրը 160 ֆիորինով 62,500 բաժնեթուղթ շրջաբերութեան հանելով։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ Կարոլ թագաւորին առողջական վիճակը, երկուշաբթի օրը հրատարակուած բժշկական տեղեկագրի մը համաձայն, գոհացուցիչ է։ Կարոլ թագաւորը թէեւ ստամոքսի սաստիկ ցաւերու հետեւանքով ուժասպառ եղած էր, սակայն հիմա հետզհետէ կը կազդուրուի։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ԲՈՐԹՈՒԿԱԼԻ ՄԷՋ. — Երկուշաբթի օրը Օբորթոյի մէջ պատահած ժանտախտի երկու դէպքերէն զատ, երկու հոգի ալ մեռեր են։

— Սպանիացի Մէնտոզա ու Վիսէնթէ որոնք Սպանիոյ կառավարութեան կողմէ պաշտօնապէս Օբորթօ ղրկուած են ժանտախտին նկատմամբ ուսումնասիրութիւններ կատարելու, հեռագրեր են Մատրիտ թէ Օբորթոյի մէջ երեւան ելած հիւանդութիւնը բուն իսկ պուբոնական ժանտախտն է։ Սպանիոյ եւ Բորթուկալի սահմանագլուխը խիստ հսկողութեան տակ առնուած է։ Էլվասի մէջ, Պատաժոզի գաւառ, կառախումբ մը վար դրուեր է որ 800 Բորթուկալցի կը տանէր ցլամարտի մը։ Սահմանագլուխին վրայ մաքրանոցներ եւ ապահովման գործիքներ կը դրուին։

— Շաբաթ օրը նախարարաց խորհուրդէ մը ետքը, Բորթուկալի արտաքին գործոց նախարարը պաշտօնապէս օտար դեսպաններուն ծանոյց ժանտախտին ծագումը։ Այս վերջիններն ալ անմիջապէս հեռագրեցին իրենց կառավարութիւններուն։ Օբորթոյի օտար հիւպատոսները այլեւս մաքուր անցագիր պիտի չի տան նոյն նաւահանգիստէն մեկնող նաւերուն։ Օբորթոյի մէջ առաջին դէպքը պատահեցաւ Սիթի ոֆ-Բորէ անգլիական շոգենաւին անկէ անցնելէն ետքը որ Պոմպէյէն հոն գացած էր։ Շոգենաւին մէջ աշխատող բեռնակիրները ժանտախտէ բռնուեցան, որոնց մէկ քանին մեռան։ Անոնց դիակը թաղող գերեզմանափորն ալ վարակուելով մեռաւ։ Մինչեւ շաբաթ օրը Օբորթոյի մէջ ժանտախտէ վարակուողներուն թիւ 46 էր եւ մեռնողներունը 13։

— Համպուրկի շոգենաւային Ընկերութեան շոգենաւերը ցնոր տնօրինութիւն Բորթուկալի նաւահանգիստներուն պիտի չի մտնեն։ Տանիմարքա ալ քարանթինա հաստատեց Բորթուկալի ժամանումներուն համար։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԴԷՊՔԵՐԸ. — Պէլկրատի դէպքին հեղինակ Քնէզեվիչի ու մեղսակիցներուն դատը պիտի սկսի օգոստոս 18/30ին։ Ամբաստանեալներուն թիւն է 43։

— Պէլկրատէն երկուշաբթի թուականով կը գրեն թէ Պուքրէշի սերպիական դեսպան Պ. Միթա Ռիստիչ ետ կանչուեր է։ Անոր սպասաւորը ձերբակալուեր է։ Այս երկու իրողութիւնները առնչութիւն ունին Քնէզեվիչի գործին հետ, որովհետեւ այս վերջինը ատեն մը Պուքրէշ բնակած էր։

— Սերպիոյ դատական նախկին նախարար Տօքթ. Միլովան Միլովանովիչ, որ հիմա Վիէննա կը գտնուի, դատաստանի ենթարկուեր է՝ Վիէննական թերթի մը մէջ հրատարակած մէկ յօդուածին համար։

ԱՍՏՐԱԽԱՆԻ նահանգին Ջարեվօ գաւառակին մէջ սաստիկ թոքախտ մը երեւան ելլելով քանի մը մահեր ալ պատահեր են։ Ռուս կառավարութիւնը առողջապահական միջոցներ ձեռք առեր է, վասն զի կ'երեւայ թէ հիւանդութիւնը տարափոխիկ է։

ԳԱՐԵԳԻՆ ԷՖԷՆՏԻ ՄԵԼԻՔԵԱՆ
ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Փոխադրած է իր գրասենեակը Էսկի Զափթիէ ճամբէսի Գօճաման Օղլու Խան Թիւ 1։ 418 7—21

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Գասթէմօնիի նահանգին Մէքթուպճի անուանուեցաւ Գոնիայի նահանգին Մէքթուպճի Մէհմէտ Ալի պէյ։ Կէօրիւնճէ գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Խամա գաւառին նախորդ հաշուակալ Ապտիւլգատըր էֆ.։

— Սանիէի աստիճան տրուեցաւ Բեդերսպուրկի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Ֆախրէտտին պէյի եւ Պրուսայի նահանգին մարդահամարի տեսուչ Մէհմէտ Սայիտ էֆ.ի։

Դ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կէլիպօլուի Նաիպ Մուսթաֆա Նամի էֆ.ի։ Դ. կարգի Օսմանիէ՝ Ճէպելը Պէրէքէթի (Ատանա) Նաիպ Հաճի Մէհմէտ Շիւքրի էֆ.ի եւ Բարիզի օսմ. հիւպատոս Ահմէտ Ճէմիլ պէյի։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑՆԱԺՈՂՈՎԸ, զոր կը կազմեն Մեծ-Եպարքոսը ու քանի մը նախարարներ, առջի օրը կայս. պալատան մէջ գումարուեցաւ։ Այդ պատճառաւ Մեծ-Եպարքոսը ու նախարարները նոյն օրը չկրցան իրենց պաշտօնատեղին երթալ։

ՍԵՒ ԼԵՌԱՆ ԻՇԽԱՆԸ ԵՒ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻ. Զին դիմաւորելու գացող պաշտօնատարներուն հետ կը գտնուի նաեւ Խարիճիէի արարողապետի օգնական Ղալիպ պէյ։ Կիրակի մայրաքաղաքս պիտի հասնին։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, Գարափէրլէի մետրապոլիտ Տ. Կոնստանդիանոսի եւ Սկիւպի մետրապոլիտ Տ. Ամբրոսիոսի հետ, երէկ առտու կայս. պալատ երթալով տեսակցեցաւ առաջին քարտուղար Թահսին պէյի հետ։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ. — Նախարարաց Խորհուրդը երէկ նկատողութեան առաւ քարափներու խնդիրը, վերջնական որոշում մը տալու համար։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարար Մէմտուհ փաշա հիւանդ ըլլալով առջի օրը չկրցաւ իր պաշտօնատեղին երթալ եւ երէկ ալ բացակայ էր Նախարարաց Խորհուրդի նիստէն։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպան Պառոն ֆօն Քալիչէ որ Վիէննա կը գտնուէր, առջի օրը Անգլիա ուղեւորեր է, ուր պիտի անցընէ իր արձակուրդին մէկ մասը։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը եւ Մարշալ ֆօն Պիպէրշթայն Պառոնուհին շաբաթ օրը մայրաքաղաքս պիտի դառնան։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ. — Քուրրա-Լամպրօ Ընկերութեան շոգենաւով երկուշաբթի օրը Իզմիր ժամանեցին երեք հարիւր յիսուն իսլամ գաղթականներ։ Վեց հարիւր գաղթականներ ալ Նիքոլայէ Ռուսիա շոգենաւով Պէյրութ ուղեւորեցան։ Այտընի կուսակալութիւնը նոյն շոգենաւով հարիւր հազար ղրուշ ղրկեց Պէյրութ։

ՀԵԼԼԷՆ կառավարութիւնը Փրկչի պատուանշանին ասպետութեան խաչը տուաւ Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանատան երրորդ քարտուղար Պ. Աչէրպացքիի։ Հրամանատարի աստիճան՝ Էրզրումի ռուսական հիւպատոս Պ. Մաքսիմովի եւ Իզմիրի հիւպատոս Պ. Նիւակայի։ Սպայութեան աստիճանը՝ Բոնտայի հիւպատոս Պ. Լէֆվէչքիի։

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼԻ դիւանը նկատելով որ Լ. Հէրըլտ երկուշաբթի օրուան իր թիւին մէջ հրատարակութիւն մը ըրած է առանց գրաքննիչին գիտութեանը, ազդարարեց արտօնատիրոջը որ այդ ընթացքը եթէ կրկնէ՝ պիտի պատժուի։

ՔՐԻՔԷԹԻ մրցումը առջի օրը սկսաւ Եողուրթճի Չէյիրի կողմը, Գադըգիւղ, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի քլիւպներուն անդամներուն միջեւ։ Շատ բազմութիւն կար։ Տեղ տեղ վրաններ կանգնուած էին։ Ներկայ էր նաեւ անգլիական դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնըր՝ դեսպանատան պաշտօնեաներուն հետ։ Մրցումին վերջնական արդիւնքը տակաւին յայտնի չէ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ. — Իզմիրէն կը գրեն թէ Ալաշէհրի երկաթուղիի կայարանին մօտ նոր կառուցուելիք զօրանոցի մը հիմերը փորուած պահուն՝ մարմարինէ քանի մը գերեզմանաքարեր երեւան հանուեր են, սակայն ո՛ր թուականին վերաբերելնին տակաւին ճշդուած չէ։ Գերեզմանաքարերէն մէկը բացուելով մարդու կմախք մը գտնուեր է ցրուած վիճակի մէջ. անոր քով արծաթէ թագ մը, ոսկի չքանշան մը եւ սպիտակ հիւթ մը պարունակող սրուակ մը։ Գերեզմանաքարերը որոնց քովերը ծեփուած են, շահեկան նկարներ կը կրեն։

— Բարիզի Ակադեմիային մէջ անցեալները Պ. Հէօզէ հաղորդեր է օսմ. կայս. Թանգարանին տնօրէն եւ նոյն Ակադեմիոյ թղթակից անդամ Համտի պէյի ղրկած գրաւոր տեղեկութիւնները ու լուսանկարները՝ հին աւերակներու վրայ որոնք կը գտնուին Ուրֆայէն, հին Եդեսիա, երկու օրուան ճամբով հեռու, Արսլան-Թաշ անուն տեղը։ Այդ աւերակները գլխաւորաբար կը բաղկանան առիւծ եւ ցուլ նկարներ պարունակող խոշոր քարերէ, արձանագրութիւն եւ կլոր վահաններով զինուորներ ներկայացնող տախտակներէ եւ այլն։ Նաեւ մէկ մեթր երկայնութեամբ տախտակ մը որուն վրայ նկարուած է երկու ձիով քշուող սայլ մը, ուր երկու հոգի կը գտնուին եւ սայլին կը հետեւի ձիաւոր մը։ Այս կարեւոր գիւտէն կը հետեւի թէ հոն ասորական մեծ հաստատութիւն մը կար ժամանակին։ Նաեւ դրական ապացոյց մըն է թէ Նինուէական արուեստը ծաւալած էր ասորի ժողովուրդներուն մէջ։ Ակադեմիոյ նախագահը խնդրեր է Պ. Հէօզէէ՝ Ակադեմիոյ շնորհակալութիւնները յայտնել Համտի պէյի, ծանուցանելով նաեւ որ այդ տեղեկութիւնները պիտի հրատարակուին։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը հաստատելով որ քարափներու Ընկերութիւնը Պոլսոյ կողմի քարափին վրայ, առանց արտօնութեան, սրահ մը կառուցանել բացատրութիւն ուզեր է քարափներու Ընկերութենէն։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպանը ու տիկին Սթրաուս, իրենց աղջկան Կ. Պոլիս ժամանելուն առթիւ, երէկ իրիկուն ցայգահանդէս մը տուին Եէնիքէօյի ամարանոցին մէջ։

ԽՐԷՅԼԻԻ հանքերը բանեցնելու եւ հանքերէն մինչեւ ծովեզերք երկաթուղիի գիծ մը շինելու համար հանքատէրերէն մէկ քանին մենաշնորհ խնդրած էին։ Ասոնք իրենց մէջէն ընկերութիւն մը կազմած են հարկ եղած դրամագլուխը գտնելու համար։ Միայն Ֆրանսական խումբը չէ մասնակցած։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԻ օսմ. եւ աւստրիական դեսպանները դիմում ըրեր են ռուս կառավարութեան, թէ Թուրքիայէն ու Աւստրիայէն Ռուսիա տարուած պտուղներու մաքսային գործողութիւնները այնչափ կ'ուշանան որ պտուղները կ'աւրին։ Ռուս կառավարութիւնը հրահանգ տուեր է սահմանագլուխի մաքսատուններուն որ փութացնեն գործողութիւնները։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ մարտանաւ մը, ուր կը գտնուի Գերմանիոյ Նաւային վարժարանին ուսանողներու մէկ մասը, Յունաստանի զանազան նաւահանգիստները հանդիպելէ ետքը Իզմիր եւ օսմ. ուրիշ նաւահանգիստներ ալ պիտի այցելէ։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Հապէշիստանի վէհապետին կողմէ ղրկուած պատգամաւորութիւնը քանի մը օրէն Եգիպտոս կը հասնի։ Մէնէլիք կը խնդրէ Ղպտիներու Պատրիարքէն՝ Թիգրայի եւ Քոլամի մէջ անցեալ տարի մեռած երկու հապէշ եպիսկոպոսներուն տեղ ուրիշներ ընտրել։

— Օէասա թնդանօթակիրը որ Աթպարայի երկաթուղիին վերջին կէտին եւ Օմտուրմանի միջեւ թղթատարական պայուսակը կը փոխադրէր, անցեալները ընկղմեր է Օմտուրմանէն 15 մղոն հեռուն։ Թղթատարական պայուսակներուն մէկ մասը եւ ռազմական իրեղէններ ու պարագաներ կորսուեր են։

— Գահիրէի մէջ առեւտրական ու արուեստի միջազգային ցուցահանդէս մը սարքելու նպատակով ընկերութիւն մը կազմուեր է։

— Եգիպտոսի ազգային պանքան հիմա 80,000 ոսկիինոց պանքատոմս ունի շրջաբերութեան մէջ։

— Յանձնաժողով մը կազմուած է քննելու համար՝ անհատներու կողմէ եղած բազմաթիւ պահանջումները Սուտանի մէջ հողային սեփականութեան խնդիրներուն առթիւ։

— Սուտանի վարչութիւնը արտօնած է մակոյկներու գնացքը Նեղոսի վրայ՝ Օմտուրմանէն Աթպարա եւ Օմտուրմանէն Ֆաշոտա ու Սէննար։

ԺԱՆՏԱԽՏ. — Աղեքսանդրիոյ մէջ մինչեւ հիմա ժանտախտէ 86 դէպք ու 40 մահ պատահած են։ Առջի օրը մահացու դէպք մը պատահեր է։

ԿՐԵՏԷԻ հաշուակալութեան դիւանին քարտուղարներէն Գորադղլզադէ Մէհմէտ Ալի պէյ, Նազիֆզադէ Աքիֆ էֆ., Փարսըղզադէ Ալի Րիզա պէյ եւ Դավուդզադէ Ալի պէյ Ելմտական նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալութեան դիւանին մէջ պաշտօնի կոչուեցան։

ԽԱՂՈՂ. — Այս տարի Իզմիրի նահանգին ամէն կողմերը եւ մանաւանդ Սոֆըլը ու Պերգամա գաւառակներուն մէջ խաղողը շատ առատ ըլլալով, մեծ քանակութեամբ գինի պիտի ղրկուի Ֆրանսա։

ՄԱՀԱՑՈՒԹԻՒՆ. — Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ օգոստոս 2էն 9 պատահած մահերուն թիւն է 183, որոնց 3ը կեղծմաշկէ, 1ը՝ կարմրուկէ, 3ը՝ թիֆոյ

11ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսները սովորական ախտերէ։

ԹՈՒԶԵՐԸ.— Իզմիրէն կը գրեն Լ. Հէրըլտի թէ քանի մը վաճառականներ մտադիր են թող չտալ որ մեծ քանակութեամբ թուզ տարուի Իզմիր, որպէս զի գիները բարձր մնան և ապրանք ունեցող վաճառականները օգտուին։ Թղթակիցը ամէն կերպով վնասակար կը գտնէ այս խորհուրդը։

ԱՀՄԷՏ ՃԷԼԱԼԷՏՏԻՆ ՓԱՇԱ, որ Եւրոպա կը գտնուէր, երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.— Սէրվիք կը պատմէ թէ երէկ Ղալաթիոյ քարափին վրայ մաքսատան պաշտօնեաները բռներ են Աւստրիոյ Նամակատան պաշտօնեաներէն Նիքոլիոն և իտալական Մեսրէ պահականաւին թղթատար Ճիանի անուն անձը, որոնց վրայէն գտնուեր են տասնըչորս ռէվոլվէր։

ՆՈՐ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹ.— Դաղթականներու զետեղման ծախքին համար հաստատուած նոր դրոշմաթուղթերը Ներքին գործոց Նախարարութեան արկղին պիտի յանձնուին և անկէ պիտի տրուին պէտք ունեցողներուն։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարար Զիւհտի փաշա տակաւին ապաքինած չըլլալով չկրցաւ ներկայ գտնուիլ նախարարաց Խորհուրդի երէկուան նիստին։

ՔԱՍԹԷՄՈՒՆԻԻ Նահանգին տասանորդի տուրքը, որ անցեալ տարի 11 միլիոն ղրուշի վարձակալութեան տրուած էր, այս տարի չորս միլիոն ղրշ. ի յաւելում մը կրեր է։

ՎԱՐԴԻ ԻՒՂ.— Այս տարի Թուրքիոյ վարդի իւղի արտադրութիւնն է տասը հազար մըսքալ, որոնց իւրաքանչիւր մըսքալը Քըզանլըքի տեսակէն երկու-երեք ղրուշ աւելի ծախուած է։

ՄԱՐԶՈՒԱՆԻ գայմագամ Մահմուտ պէյ, կ'ըսէ Սէրվիք, դատաստանի պիտի ենթարկուի։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ հիւանդանոցին բժիշկ Տոքթ. Մալլի՝ առողջապահական Խորհուրդին մէջ աւստրիական պատուիրակի պաշտօնը առժամաբար կը վարէ, փոխանակ վախճանեալ Տոքթ. Հակէլի։

ՍԻՒԷԶԷՆ կը հեռագրեն թէ անցեալ օր Ջրանցքին մէջ անգլիական երկու շոգենաւ իրարու զարնուելով, մէկը վնասուեր և ընկղմելու համար աւազի վրայ խրեր է. իսկ միւսը կրցեր է ճամբան շարունակել։

ՍԷՅԼԱՆԻ ԱՔՍՈՐԵԱԼՆԵՐԸ.—Սէյլան կղզիի անգլիական թերթը, Թայմզ օվ Սէյլան, կ'ըսէ Սէրվիք, հետեւեալ տեղեկութիւնները կը ստանայ հոն աքսորուած անձերու վրայ.

«Քանի մը լրագիրներու տեղեկութիւնները թէ հոս գտնուող աքսորեալները ներման արժանացած են, անհիմն են։ Անոնցմէ տակաւին երեք հոգի կան հոս, Արապի փաշա, Եագուպ փաշա Սամի եւ Ալի փաշա Ֆեհմի։ Երեքն ալ, մանաւանդ վերջին երկուքը, հաստատապէս կը յուսան թէ մօտերս ներման պիտի արժանանան, սակայն անոնցմէ ոչ ոք վերջնական խոստում մը ստացած է, ինչպէս ըսուած էր, և ոչ ալ խորհուրդ տրուած է անոնց՝ յանուարին կամ ուրիշ թուականի մը կրկնել իրենց խնդիրքը։ Աքսորեալներէն մէկ քանին անցեալ շաբթու այցելութիւն տուին կառավարչին, բայց ատիկա քաղաքավարական գործ մըն էր միայն։ Մահմուտ Սամի փաշա պաշտօնապէս լուր տուաւ թէ ներման արժանացած է և կը յուսայ մօտերս Եգիպտոս երթալ։ Իր ընտանիքը այն ատեն միայն պիտի ուղեւորի, երբ Մահմուտ փաշա վերջնական կարգադրութիւն մը ընէ Եգիպտոսի մէջ բնակելու համար։ Աքսորեալները միշտ պիտի ստանան իրենց թոշակը, նոյն իսկ եթէ ներման արժանանան կամ Սէյլանէն հեռանան։»

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ 15 տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Սինան անուն մարդ մը որ անցեալ տարի Հալքալը գիւղը Ցակըր և Պայրամ աղաներու այգիին մէջ հովիւ Եոնուզը սպաննած և Անաստաս անուն ուրիշ մարդ մը վիրաւորած էր։

ՀՐԴԵՀ.—Ծանուցինք թէ երէկ առտուան դէմ Թագսիմի կողմը պատահած հրդեհը դիտմամբ ձգուած է։ Ոստիկանութեան քննութիւնը հաստատած է այս պարագան։ Հրդեհը սկսած էր Նպարավաճառ Նիքոլիի խանութէն։ Ասոր աշակերտը՝ Սթավրի, վարպետին մեկնելէն ետքը, խանութին վրայի սենեակը ելլելով հոն նամակ գրեր է իր ծննդավայրը և յետոյ քնացեր է։ Քիչ ետքը արթննալով, վարպետին սնտուկը կոտրեր և մէջը գտնուած 25 ոսկի արժողութեամբ զանազան դրամները առնելով անկողնին տակ պահեր է։ Յետոյ լամպարի պատրոյգներ աւելներուն վրայ դրեր ու բռնկցուցեր է։ Սթավրի քիչ մը սպասեր և կրակը լաւ մը արծարծելէն ու առաստաղն ալ բռնկելէն ետքը՝ անկողինը առնելով փախեր է։ Սթավրի ձերբակալուելով ամբողջութեամբ խոստովաներ է վերև պատմուածը։ Խանութը հարիւր ոսկիի ապահովագրուած է եղեր։

—Երէկ ժամ 5ին Սոլէյքա Օրէրաս Իզալիանայի կեդրոնատեղիին մէջ միջին յարկի մէկ սենեակէն ուր ձայնագրութեան տետրակներ եայլն կը պահուին, հրդեհ ծագեցաւ նստարանի մը բռնկելովը, բայց շուտով առաջքը առին։

ԶՈՔԱՆՉ ՈՒ ՓԵՍԱՅ.— Մարզուանի Հաճի Պալի թաղին մէջ Իսլիքճիօղլուի փեսայ կօշկակար Ալիփէս Կարապետ իր զոքանչին պատիւը բռնաբարած ըլլալուն համար՝ Ամասիոյ պատժական ատեանին առջեւ դատուեր և հինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեր է։

ՉԵՐԱՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ

Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութիւնը մեզ հաղորդած է այս տարի Իզմիրի մէջ կատարուած չերամաբուծական մրցման արդիւնքը, մրցանակ շահողներուն անուններովը մէկտեղ՝ զոր պիտի հրատարակենք վաղուան թիւով։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ռոտոսթոյի առաջնորդ Տ. Յովսէփ եպիսկոպոս Այվազեան այս իրիկուան կառախումբով և Էտիրնէի ճամբով կը վերադառնայ իր պաշտօնատեղին։

—Ալէաթճեան Տ. Գրիգորիս Սրբազանի վիճակին մէջ տեսնուած թեթեւ բարուոքումը կը շարունակուի։ Երէկ, վերստին այցելեց Տոքթ. Խնդիրեան։

— Քաղաքական Ժողովը, ինչպէս երէկ ծանուցինք, գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Ստեփան փաշայի։ Ահաւասիկ մեզ հաղորդուած որոշումները.

1.— Ուսումնական Խորհուրդը իր պաշտօնավարութեան շրջանը լրացած համարելով հրաժարական մատուցած էր։ Ժողովը որոշեց հրաւիրել զինքը որ ժամանակ մը եւս շարունակէ իր պաշտօնը։

2.— Ժողովը ուշադրութեան առաւ Պիթլիզի առաջնորդարանին և ազգ. գործոց վիճակին վրայ հաղորդուած տեղեկագրերը, և Առաջն. Տեղապահ Եղիշէ վ. ի խոհական և բարւոք պաշտօնավարութենէն գոհունակութիւն յայտնելով, որոշեց քաջալերել զինքը շարունակելու իր պաշտօնը, և առաջն. ընտրութիւնը՝ որուն համար կարեւոր հրահանգը տրուած էր Խառն Ժողովոյ որոշմամբ՝ ի գլուխ հանելու համար։

3.— Նիկոմիդիոյ առաջն. փոխանորդ Վահան քահանայ տեղեկագրով մը պարզած էր Գաւառ. Ընդհ. Ժողովոյ ընտրութեան համար կատարուած գործողութիւնները։ Ժողովը հասու ըլլալով իրաց վիճակին, անոնց կանոնաւորապէս կատարման համար Առաջնորդին ներկայութիւնը անհրաժեշտ համարեց, և որոշեց յանձնարարել Ն. Գերապատուութեան՝ նախագահել ընտրողական ժողովին, և իր հսկողութեան ներքեւ կատարել տալ ընտրութիւնները, հաստատեալ ընտրական հրահանգին անվրէպ գործադրութեամբը։

4.— Ժողովը ուշադրութեան առաւ Զմիւռնիոյ Առաջնորդ Մելքիսեդեկ Սրբազանի յայտագիրը, որ կը վերաբերէր տեղւոյն Ազգ. Սնտուկին պարտուց բարձմանը համար վիճակահանութիւն մը կատարելու խնդրոյն, և որոշեց ի գործ դնել պէտք եղած ձեռնարկները՝ փափագուած արտօնութիւնը ստանալու համար։

Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ տասնի չափ յարաբերական խնդիրներով։

—Իզմիրի Նորակազմ Ուսումնական Խորհուրդը ղրկած է մեզ Ազգ. երկսեռ վարժարաններուն համար պատրաստուած կրթական նոր յայտագիրը, որուն համեմատ Մեսրոպեան վարժարանի նախակրթարանը պիտի ունենայ 5 տարուան շրջան մը և ուսումնարանը 3 տարուան։ Բացի հայերէն, թուրքերէն և ֆրանսերէն լեզուներէն՝ պիտի ուսուցուին նաեւ անգլիերէն և յունարէն՝ քաղքին առեւտրական պէտքերուն համապատասխանել կարենալու համար։ Հռիփսիմեանց վարժարանին աշակերտուհիները իրենց օրուան կէսը պիտի յատկացնեն ուսման և կէսը՝ կար ու ձեւի, ձեռագործի, գծագրութեան, և այլն։ Իզմիրի կրթասէր ընկերութեան մանկապարտէզը 50 ձրի սան միայն ունենալով, մինչդեռ փոքրատի աղքատ տղոց թիւը շատ աւելի է, Ուսում. Խորհուրդը որոշած է ինք մանկապարտէզ մը հաստատել այդ մանուկներուն համար։ Հոգ պիտի տարուի նաեւ Իզմիրի թեմական վարժարաններուն։

Այս նոր յայտագիրը որ տեւական հանգամանք մը պիտի ունենայ, ծրագրուած է Առաջնորդ Սրբազանին նախագահութեամբ կազմուած մասնախումբի մը ձեռքով և ընդունուած Ուսում. Խորհուրդին կողմէ որ այս առթիւ ջերմ կոչում մը կ'ընէ Իզմիրի այն բարեկեցիկ հայ ընտանիքներուն՝ որոնք լեցուն թոշակներով օտար վարժարան կը խրկեն իրենց զաւակները, նախապատուութիւն տալ ազգ. վարժարաններուն։

—Մուշի առաջն. տեղապահ Տ. Բարգէն Ծ. վարդապետ, որ երկու շաբթուան համար Արմաշի Դպրեվանքը գացած էր, երէկ մայրաքաղաքս վերադարձաւ և կը պատրաստուի յառաջիկայ շաբթու իր պաշտօնատեղին ուղեւորիլ։

— Իզմիրէն, երաժշտապետ Պ. Լեւոն Մ. Չիլինկիրեան կը գրէ մեզ. «Ո՞ւր մնաց մեր եկեղեցական երգեցողութիւնը կանոնաւորելու համար ամիսներ առաջ կազմուած Յանձնախումբը։ Սակաւօրեայ այցելութեանս միջոցին ի Կ. Պոլիս, Յանձնախումբի անդամներէն մէկ քանիին հետ տեսակցելու պատեհութիւնը ունենալով, իւրաքանչիւրին մէջ բերած առարկութիւններէն սա համոզում'ը գոյացուցի թէ բան մըն ալ ըլլալիք չունի՝ առաջադրուած ճամբուն մէջ։ Ցաւալի չէ՞ տեսնել որ մեր առաջնակարգ ճանչցուած կամ կարծուած երաժշտապետները, եկեղեցին սոյնքան օգտակար ծառայութիւն մը մատուցանելու հրաւիրուած ատեննին, երթեւեկի ծախքի և վարձատրութեան խնդիրներ կը հանեն. և ի՞նչ է ընելիքնին. նոր բա՞ն մը պիտի հեղինակեն կամ ստեղծեն. ո՛չ, այլ միայն պատրաստ գործ մը աչքէ պիտի անցունեն ու սրբագրեն. ասոր համար ալ ելլել փոխարինութիւն պահանջել և դժուարութիւն յարուցանել կ'արժէ՞։»

* * *

Յառաջիկայ կիրակի օր՝ Ս. Աստուածածնայ վերափոխման տօնը և գիւղիս Ս. եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնը ըլլալով, Երէցեան Գեր. Տ. Գէորգ Սրբազան հանդերձեալ է պատարագելու յեկեղեցւոջ գիւղիս։

Այս առթիւ հեռաւոր թաղերէն եկող ուխտաւորաց համար աւելորդ չենք համարիր յայտարարել թէ, նոյն օրը եկեղեցւոյ մէջ գիշերելը արգիլեալ է, և առաւօտուն գալու ու երեկոյին վերադառնալու համար երթեւեկութեան ամէն դիւրութիւններ կան։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Պատրգիւղի
Վ. Ատենադպիր Ատենապետ
Ռ. Ս. ՔԷՄՀԱՃԵԱՆ Ն. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ
Պատրգիւղ, 12 օգոստ.

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ
Իւսկիւտար
24րդ տարեշրջան

Վարժարանիս վերաբացումը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ սեպտեմբեր 1, չորեքշաբթի օր, և դասերը կը սկսին յաջորդ չորեքշաբթի, սեպտեմբեր 8։

Կարգադրութեան համար վերաքննութիւնք պիտի կատարուին սեպտ. 6 և 7, երկուշաբթի և երեքշաբթի օրերը։

Կարելի է տեսնել տնօրէնը դպրոցին մէջ ամէն ուրբաթ և կիրակի օրեր, մինչև սեպտեմբեր 1, իսկ անկէ յետոյ ամէն օր։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ռ. Յ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ
Իւսկիւտար, 11 օգոստոս 1—10
429

ԱԶԴ
Կեդրոնական Նախակրթարանի Ղալաթիոյ

Ղալաթիոյ Կեդրոնական Նախակրթարանի վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ ներկայ օգոստոս ամսոյ 23ին երկուշաբթի օր։

Ուստի, նոր աշակերտ արձանագրել տալ փափաքող ծնողք կամ պաշտպանք կը հրաւիրուին մինչեւ նոյն թուականը ներկայանալ վարժարանիս Տեսչութեան, միասին բերելով իրենց զաւակաց պատուաստի պաշտօնական վկայականը։

11 Օգոստոս 1899
Ղալաթիա 427 1—4

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ՎԵՐԱԴԱՏՈՒՄԸ
ՌԷՆԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

ՆՈՐ ՎԿԱՆԵՐ

Ռէն, 23 Օգոստոս.— Նիստը բացուեցաւ 6ը 20 անցած։ Ռուս հրամանատար, վկայ 1894ի դատին, որ կը պատկանէր Բ. դիւանին գերմանական բաժնին՝ ուր կը գտնուէր նաեւ Տրէյֆիւս, ըսաւ. «Գաղտնի վաւերաթուղթերը պահուած են մասնաւոր կղպանք ունեցող պահարանի մը մէջ՝ որուն բանալին պահուած էր։ Նախակայքի մէջ գտնուող սպաները բնաւ առիթ չէին ունենար այդ բանալին առնելու, և այն վաւերաթուղթերը՝ որոնց պէտք ունենային, կը ստանային մասնաւոր սպայէ մը։ Տրէյֆիւսի սենեակը կից էր իմինիս. մօտաւորապէս ամէն օր կու գար կարդալ գերմանական թերթերը. կը խօսէինք թէեւ, սակայն բնաւ յարաբերութեան մէջ չեմ գտնուած իրեն հետ։ Անգամ մը Տրէյֆիւսի յանձնուեցաւ ֆրանսական ու գերման թնդանօթներու մասին բաղդատական աշխատութիւն մը. այս աշխատութեան համար իբր աղբիւր ծառայող թուղթերը գաղտնի հանգամանք մը ունէին։ Տրէյֆիւս շատ խելացի սպայ կը համարուէր, և սակայն շարունակ կը վանէր իր հարցասիրութիւնը։»

Հրամանատար Տէրվիլս, ինքն ալ այն ատեն պաշտօնեայ՝ սպայակոյտի Բ. Դիւանին գերմանական բաժնին մէջ, մօտաւորապէս հաստատեց նախորդ վկայութիւնը։ Ըսաւ թէ Տրէյֆիւս ամէն օր իր սենեակը կու գար ու կը սիրէր խօսիլ բանակին շարժման վիճակի մէջ դրուելու, կեդրոնացման և ընդհանրապէս բոլոր գաղտնի խնդիրներու մասին իր ունեցած տարածուն հմտութեանը վրայ։ «Շատ նօթեր կ'առնէր և իրմէ շատ աւելի տեղեակ էր գաղտնի խնդիրներուն։»

Լաւեսյան Տիւշըթըլէ և Լըռոս հարիւրապետները, ինչպէս նաեւ տը Տիամ զօրավարը որոնք բացատրութիւններ տուին Տրէյֆիւսի քննութեանց նօթերուն վրայ։

Հարիւրապետ Վալտան՝ «կապոյտ թղթակցի մասին պատմեց թէ 1896 յունիսին՝ օր մը, իր սենեակին մէջ գտնուած պահուն բաց դուռնէն տեսեր է Լօթ հրամանատարը՝ որ Բիքառի սենեակէն դուրս կ'ելլէ եղեր աղաղակելով. «Ո՛չ, բնա՛ւ, բնա՛ւ։» Բացատրութիւններ խնդրեր է անկէ, որուն վրայ Լօթ ըսեր է իրեն. «Բիքառ կ'ուզէ որ հաստատէ թէ «կապոյտ թղթակցին գիրը Ա. զինուորական կցորդին գիրն է»։

Նախագահը կը խնդրէ քարտուղարէն որ կարդայ այն յայտարարութիւնը՝ զոր Լըպրըն-Ռընօ ըրած էր վճռաբեկ ատեանին առջեւ, և որուն մէջ կը պատմէ տիւ Բաթիի, Կրիպըլէնի և Հանրիի հետ իր ունեցած տեսակցութիւնները, ըսելէ ետքը թէ 20 տարիէ ի վեր կը ճանչնայ զանոնք։ Էսթէրհազի իր այդ յայտարարութեան մէջ կ'ըսէ նաև թէ ինքը միշտ բանակին պետերուն հրամանովը գործած է։

Կանչուեցաւ Տիւպրէօյլ անունով վկայ մը, զոր Քընէ տը Պօռըբէր նշանակած էր։ Այս մարդը յայտարարեց թէ օր մը՝ Պօտսըն ընտանիքին տունը ճաշած է Տրէյֆիւսի և գերման զինուորական կցորդին հետ։ Պատմեց նաեւ թէ Պօտսըն օր մը իրեն ըսած է որ մատնիչ մըն է Տրէյֆիւս՝ և անարժան սպայ համազգեստը կրելու։

Հարցում եղաւ Տրէյֆիւսի. հարիւրապետը պատասխանեց թէ իր ամուսնութենէն առաջ իրաւ է որ յարաբերութիւններ ունեցած է տիկին Պօտսընի հետ՝ որ իր սիրուհին էր, սակայն բնաւ չէ ճաշած գերման զինուորական կցորդին հետ։ Պ. Լապօրի խնդրեց Նախագահէն որ քննութիւն մը հրամայէ Տիւպրէօյլի բարոյականութեանը վրայ։

Անկէ վերջը լսուեցաւ Լօնքէթի վկան՝ որ յայտարարեց թէ Տրէյֆիւսը տեսած է Պրիւսէլի Թավէրն Ռուայալ պանդոկին մէջ. չի յիշեր թուականը, բայց այնպէս կը կարծէ թէ 1894ի ամառուան մէջ ըլլալու էր։ «Խօսեցայ իրեն հետ, ըսաւ, մինակն էր, և իր հոն ներկայութիւնը ինծի ո՛չ մէկ մասնաւոր մտածում ներշնչեց։» Տրէյֆիւս ոտքի ելաւ և յայտարարեց թէ իրօ՛ք այդ վկան տեսած է Պրիւսէլի մէջ, բայց 1885ին կամ 1886ին միայն։

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ
ՌՕԴՕՍԹՕՅԻ Ս. ԹԱԳԱՒՈՐ ՎԱՆՔԻՆ

Յառաջիկայ Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ, Թաղ. Խորհուրդս վանքին մէջ ուխտաւորներու ամէն տեսակ դիւրութիւններ ընծայելու հոգ տարած է։

Շոգենաւային երթեւեկութիւնները այս տարի ամէն ժամանակէ աւելի դիւրացած են և շատ նպաստաւոր են ուխտաւորներուն։ Ուստի կը հրաւիրուին մեր մօտակայ և հեռակայ բարեպաշտ ժողովուրդները, որ փութան նպաստաւոր առիթներէն օգտուիլ, իրենց այնքան սրտով փափաքած ուխտը Ս. Թագաւոր եկեղեցիին ընելու։

Թաղ. Խորհուրդ Ս. Թ. Թաղի
Ռոտոսթօ 423 4—4

ՉԵՐԱՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Օսմ. Հանրային Պարտքի ընդհ. տնօրէնութիւնը, շահագրգռուողներուն կը հաղորդէ 1893 հոկտ 6/18ի կայս. Իրատէով վաւերացուած կանոնագիրը ի մասին չերամի հունտերուն պատրաստութեան և վաճառման, կանոնագիր որ կը գործադրուի արդէն Պրուսայի Նահանգին և Իզմիթի գաւառակին մէջ։

Յօդ. Ա.—Այն անձերը որ կը փափագին չերամի հունտ պատրաստել՝ առեւտուրի համար, պարտին ի ձեռին ունենալ վկայական մը իրենց հնտաբուծութեան և չերամաբուծութեան մասին ունեցած հմտութիւնը հաստատող, որ յանձնուած ըլլայ կա՛մ երկրագործական վարժարանէ մը, կա՛մ Պրուսայի չերամաբուծական հաստատութենէն և կա՛մ օտար երկիրներու նմանօրինակ վարժարանի մը կողմէ։

Այն անձերը որ չունենան սոյնանման վկայական մը կամ ներկայացուցած չըլլան Պրուսայի չերամաբուծական վարժարանին տնօրէնութեան՝ վաւերացուելու համար, չպիտի կրնան ծախել իրենց պատրաստած չերամի հունտերը։ Այս արգելքին չեն ենթարկուիր այն անձերը որ իրենց անձնական գործածութեան համար հունտ կը պատրաստեն։ Սակայն պէտք է որ այս վերջինները ապացուցանեն Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութեան թէ այս հունտերը քննուած են մանրադիտով։

Յօդ. Բ.—Այն անձերը որ նախորդ յօդուածին մէջ յիշուած պայմաններով վկայական չեն առած և որոնք սակայն գիտեն հնտաբուծութեան և չերամաբուծութեան արհեստը, ամէն տարի գումարուող քննիչ մասնախումբին առջեւ քննութիւն մը անցընելէ ետքը պիտի կրնան հունտի պատրաստութեամբ ու վաճառականութեամբ զբաղիլ, վկայական ստանալէ ետքը։ Քննիչ մասնախումբը պիտի բաղկանայ Նահանգին հանրօգուտ շինութեանց ու երկրագործական խորհրդականէն, Օսմ. Հանրային պարտքի վարչութեան տեսուչէն, չերամաբուծական վարժարանի տնօրէնէն, երկրագործական վարժարանի տնօրէնէն, առեւտրական ու երկրագործական սենեակին նախագահէն։

Յօդ. Գ.—Տեղացի վկայեալ հնտաբոյծները ինչպէս նաեւ անոնք որ կը փափագին օտար երկրէ բերուած հունտեր ծախել ու բաշխել, առանց բացառութեան պարտին վաճառման արտօնագիր մը առնել (ռուխսաթ թէզքէրէսի). սակէ զատ, պարտին օսմ. Հանրային պարտքի վարչութեան ներկայացնել՝ պանտըրօլ փակցնելու համար՝ իրենց տուփերը որոնք 30 կրամէն աւելի հունտ պարունակելու չեն։

Այս արտօնագիրներն ու պանտըրօլները ձրիապէս պիտի տրուին Հանրային պարտքի վարչութեան կողմէ, սեպտեմբեր 1էն մինչև փետրուարի վերջը, այսինքն ամէն տարւոյ վեցամսեայ միջոցին, և պանտըրօլները տարբեր գոյներով պիտի ըլլան տեղական և օտար հունտերուն համար։

Յօդ. Դ.—Անոնք որ ներկայ կանոնագրին տրամադրութեանց հակառակ հունտ վաճառեն առանց ունենալու ըստ օրինի վաւերացուած վկայականը, պիտի ենթարկուին իրենց հունտերուն գրաւմանը և սակէ զատ 10 ոսկիի տուգանք մը պիտի առնուի իրենցմէ, տեղական իշխանութեան ձեռքով՝ Հանր. պարտքի վարչութեան խնդրանօք, և առանց ո և է դատարանի դիմելու։ Յանցանքը կրկին անգամ գործողներուն համար տուգանքը կրկնապատիկ պիտի առնուի։ Այս տուգանքներուն կէսը պիտի տրուի երեւան հանողին և միւս կէսը՝ Հանրային պարտքի վարչութեան որ՝ հասոյթներու բաժնին մէջ պիտի անցընէ զայն։

Այսպէս գրաւուած հունտերը պիտի այրուին նահանգներու կեդրոններուն մէջ ի ներկայութեան վարչական Խորհուրդի մէկ անդամին, Հանրօգուտ շինութեանց և երկրագործական խորհրդականին, Հանրային Պարտքի վարչութեան տեսուչին ու գլխաւոր հաշուակալին, և վերջապէս չերամաբուծական վարժարանի տնօրէնին. գաւառակներու մէջ այս գործողութիւնը պիտի կատարուի ի ներկայութեան վարչական Խորհուրդի մէկ անդամին, միւտիրներուն, պաշտօնեաներուն և Հանրային Պարտքի վարչութեան գլխաւոր քարտուղարներուն։

Այս պայմաններուն մէջ կատարուած այրումը մամուլի միջոցաւ պիտի հաղորդուի հասարակութեան։

Յօդ. Ե.—Այն պարագային ուր հունտեր գրաւուին այն անձերէն որոնք ներկայ կանոնագրին Գ. յօդուածին տրամադրութեանց հակառակ արտօնագիր չունենան կամ հունտի տուփերուն վրայ պանտըրօլ փակցուցած չըլլան, 5 ղրուշի տուգանք մը պիտի առնուի իւրաքանչիւր 30 կրամ հունտ պարունակող տուփին համար. այս տուգանքին կէսը պիտի տրուի տուփերը երեւան հանողներուն, իսկ միւս կէսը Հանրային պարտքի վարչութեան որ հասոյթներու բաժնին մէջ պիտի անցընէ զայն։

Յօդ. Զ.—Վաճառման արտօնագիրները յանձնուելու պահուն, հնտաբոյծները Հանրային պարտքի վարչութեան տալու են իրենց ստորագրութեամբ թուղթ մը՝ որով յանձն պիտի առնեն ամէն տարուան մարտ ամսու վերջը Հանրային պարտքի գործակալութիւններուն յայտնել քանակն ու որակը իրենց պատրաստած հունտերուն, ինչպէս նաեւ անունները այն չերամաբոյծներուն (հունտերուն քանակութեանը հետ) որոնց պիտի բաշխեն զանոնք։ Այն հնտաբոյծները, որոնք հակառակ այս տրամադրութեան, չտան պահանջուած տեղեկութիւնները, առաջին անգամ ազդարարագիր մը պիտի ընդունին. կրկնութեան պարագային՝ յաջորդ տարուան համար արտօնագիր չպիտի տրուի իրենց։

Յօդ. Է.—Ներքին գործոց ու Ելմտական Նախարարութիւնները, ինչպէս նաեւ հանքերու, անտառներու և երկրագործութեան Նախարարութիւնը պաշտօն ունին այս կանոնագիրը գործադրելու։

Բ. յօդուածին մէջ նախատեսուած քննիչ մասնախումբը պիտի կազմուի Պրուսայի չերամաբուծական վարժարանին մէջ։ Այս տարի ալ նախորդ տարիներուն պէս քննութիւն անցընել պիտի տայ այն անձերուն որոնք կը փափաքին հնտաբուծութեամբ պարապիլ։ Մասնախումբը պիտի գործադրէ պահանջուած ձեւակերպութիւնները Թուրքիոյ երկրագործական վարժարաններէն կամ օտար երկիրներու համանման հաստատութիւններէն վկայեալ աշակերտներու նկատմամբ, որոնք փափաքին հնտաբուծութեամբ զբաղիլ, և լրագիրներու մէջ հրատարակել պիտի տայ այս արհեստագիտութեան կարող ճանչցուողներուն անունները։ Նստաշրջանը պիտի տեւէ 1899 հոկտեմբեր 9/21էն մինչեւ 27/8 նոյեմբեր 1899։ Քննութիւնները տեղի պիտի ունենան այս շրջանին մէջ, ամէն օր բացի չորեքշաբթի, ուրբաթ և կիրակի օրերէ։ Քննութիւն անցընել ուզող հնտաբոյծները և Ա. յօդուածին մէջ յիշատակուած վկայականներէն մէկը ունեցողները եթէ ուզեն համազօր վկայական մը ստանալ, պէտք է իրենց խնդրագիրները կանոնական դրոշմ կրող թուղթի վրայ ուղղեն Պրուսայի չերամաբուծական հաստատութեան տնօրէնին՝ մինչեւ 1899 սեպտ. 30-12 հոկտ։ Այս պայմանաժամէն ետքը որ և է խնդրագիր չընդունուիր։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
4/16 օգոստ. 1899

PEPTONE

Մարդը՝ մտքի աշխատութիւններէ, ու կինն ալ երեկոյթներու, հացկերոյթներու և պարահանդէսի յոգնութիւններէ, քիչ ատենուան մէջ կը տեսնեն որ իրենց մինչեւ այն ատենուան կանոնաւոր սննդառութիւնը ցաւ կը սկսի պատճառել։ Շաբօթոյի Բէբթօնի գինիէն գաւաթ մը՝ աղանդերի միջոցին խմուելով, քիչ ատենուան մէջ կը կանոնաւորէ մարսողական գործողութիւնները և նոր ուժեր կու տայ։

Ղալաթիա Խավեար խան թիւ 46

Սոյն վաճառատան մէջ, Անգլիական համբաւաւոր գործարաններու արտադրութիւնը եղող և մանաւորապէս աշնան եղանակին յատուկ այլ և այլ զգեստեղէնաց համար՝ տոկուն, ճաշակաւոր և զուտ բրդէ ընտիր կերպասներ, (չայագ և փասօնէ ևն) կը վաճառուին խիստ չափաւոր գիներով։

3 օգոստոս 1899 Ղալաթիա
421 4—6

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆ

Քոնքօրտիայի ամառնային թատրոնին իտալական խումբը այս գիշերուան համար արտասովոր երեկոյթ մը կազմակերպած է և պիտի ներկայացնէ Un ballo in maschera օբերան, թատրոնին ամէնէն հին կառավարչին ի նպաստ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	16
Ամէնէն բարձր գին	»	25	16 1/2
Ամէնէն վար գին	»	25	14
Րումէլիի երկթ. գծ.	Ֆր.	123	25
Ամէնէն բարձր գին	»	123	75
Ամէնէն վար գին	»	123	—

ԲԱՑՈՒՄ 12 Օգոստ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	25	17 1/2
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	123	50
Օսմանիյէ		426	—
Ռէժի		307	
Օսմ. Պանքա		13	20
Քռէտի Ժէնէրալ ՕԹՕմ.		2	32
Երկրագործական Պանքա		7	—
Սոս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	20
Թրամուէյ բաժնեթ.		659	—
» ժուիսանս		245	—
» պարտաթ.	Ֆր.	486	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	301	—
Քաքափ Գ. Գոյսու	»	480	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	10
Անգլիական ոսկի	»	109	39
Բոլ էմբէքիալ	»	90	10
Քրիմից	»	51	64
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	36
Մէթալիք	»	99	—
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	60

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	12 1/2
» » » չէք	»	110	15
Բարիզ » »	Ֆր.	23	65
» » » չէք	»	22	93
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	52
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	19	96 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 23 Օգոստոս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	30
) գոց.	»	23	30
» » » Բ.		47	47
» » » Գ.	»	26	70
Օսմանիյէ	»	425	—
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	124	25
Օսմ. Ռէժի	»	307	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	568	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	100	—
Քռէտի Լիոնէ	»	956	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	92	05
Սպանիական արտաքին	»	59	80
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	25
Դոմամաքենո	»	03	

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէյէ մուպայեա օլունաճագ պիր սէնէ մուտէթլիք լահմ վէ թէֆերրուաթընըն մունագասասընա պաշլանըլաճաղընտան իթթայա թալիպ օլանլարըն թէքմինաթ աքչէսինի վէ եա մութէպէր քէֆալէթնամէյի մուսթասհիպէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ տօքուզա գատար Խազինէի Ճէլիլէյի մուշարիլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 9 աղըսթոս սէնէ 315
3—3

ԻԼԱՆ
(Պօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

Թէլլի իզօլաթէօր թիմուրը	ատէտ	1500
Չիֆթլի »	»	500
Թիմուրսուզ օրթա իզօլաթէօր		2500

Պօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթինէ մունագասայա վազ օլունուպ աքտէմէ իւչ տէֆա իլան օլունմուշ օլան պիր վէճհը պալա իւչ գալէմ էշյատան թէքլի իզօլաթէօր թիմուրըն պէհէրի պէշ ղրուշ եիրմի իւչ փարատա վէ չիֆթլի իզօլաթէօր թիմուրըն պէհէրի պէշ ղրուշ օթուզ իւչ փարատա վէ թիմուրսուզ օրթա իզօլաթէօրին պէհէրի էլլի իւչ սանթիմտէ վէ քէզալիք մունագասայա վազ օլունուպ էվէլճէ պիր տէֆա իլան օլունան եիրմի տէօրթ պին եէտի իւզ պէշ ատէտ թիմուրը մէրքում օրթա մօտէլ իզօլաթէօրին տախի պէհէրի տօգսան սանթիմտէ թալիպի ուհտէսինտէ պուլունտուղունտան տէօրթ քիլօկրամ փաքէթլիք քեաղըտ իլէ իւչ պին պէշ իւզ գուրթը մէօհր մումը տախի պու քերրէ մունագասայա վազ օլունմուշտուր կէրէք էվէլքի տէօրթ գալէմ էշյա իչին թէնզիլաթ իճրասընա վէ կէրէք աշաղըտա փաքէթլիք քեաղըտ իլէ մէօհր մումընըն մունագասասընա թալիպ օլանլարըն նիսանըն վէ շէրայիթը մունագասալարընը կէօրմէք վէ մուզայէտէ իչիւն իւզէրէ օն նիսպէթինտէ թէքմինաթ աքչէլէրինի վէ եախօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասընտէ Մուգավէլաթ Մուհարրիրլիկինտէն մուսատտագ քէֆալէթ սէնէտլէրինի համիլէն ճումաստան մաատա պէհերկիւն Նէզարէթը մուշարիլէյհա Մէճլիսի Իտարէսինէ մուրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 11 աղըսթոս սէնէ 315

ԻԼԱՆ

Թօփխանէտէ Հաճի Միմի մահալլէսինտէ Խումպարաճը եօգուշընտա քէաին 34 նումէրօ իլէ մուրագգամ մուսթագըլ պիր գըթա մէնզիլ արսասը վէ իթթիսալինտէ վագը 36 նումէրօլու տիկէր պիր գըթա մէնզիլ արսասընըն սիւլիւսան հիսսէսի Ղալաթա մահքէմէսի մարիֆէթի իլէ լէտէլմիւզայէտէ օսմանլը ալթունը եիւզ ղրուշ հիսապը իլէ եիւզ սէքսէն պին պէշիւզ ղրուշտա թալիպի ուհտէսինտէ թէքարրուր էյլէտիկինտէն պուտան զիյատէ թալիպ օլանլար վար իսէ թարիխը իլանտէն իթիպարէն օն կիւնէ գատար Ղալաթա Մահքէմէի Շէրիէսինէ մուրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 425

Ֆի 15 րէպիուլախըր սէնէ 317

ՏՈՔԹԷՕՐ ՀԱՐՄԱՆՏԱՍ

Կը ծանուցանէ թէ, հինցած և նոր սկսած ջերմամիզութիւնը և անկից առաջ եկած ամէն կարգի հիւանդութիւնները, բոլորովին նոր մէթոտով մը հինգ վեց օրուան մէջ կատարելապէս կը բժշկէ, առանց հիւանդին ցաւ զգացնելու. անոնք որ կը տարակուսին, բժշկուելէ վերջ կրնան վճարել բժշկութեան վարձքը։ Հիւանդներն ամէն օր առտուընէ մինչեւ իրիկուն կրնան ներկայանալ Տոքթէօրին դարմանատունը։ Ղալաթիա Սանտըգճըլար ճառտէսի, Գարագէօզ օթէլին դիմաց, 97 թիւ լամպաճիի խանութին վրայի յարկը։

428 1—40

ՊԱՑՂ ՀԱՌՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մեկնութիւն Նոր Կտակարանի, երեք հատոր, երես 2221, գին 60 դահ.։

Բառարան Սբ. Գրոց, երես 635, 20 դահ.։

ԹԻԹ ԼԵՎԻՍ, (Հայ. և հայատառ Թրք.) երես 223, 4 դահ.։

Քրիստոնեական Նկարագիր (Հայ. և հայատառ և յունատառ Թրք.) երես 283, 6 դահ.։

Բնական Աշխարհագրութիւն (Հայ. և հայատառ Թրք.) մեծադիր և պատկերազարդ, երես 120, 20 դահ.։

Կենդանաբանութիւն (Հայ. և հայատառ Թրք.) երկհատոր, 5 դահ.։

Բնական Աստուածաբանութիւն (Հայ. հայատառ և յունատառ Թրք.), երես 196, 3½ դահ.։

Րէտհաուզի բառգիրք (Թուրքերէնէ Անգղ.), երես 2224. 270 դահ.։

Րէտհաուզի բառգիրք (Անգղիերէնէ Թրք.), երես 827, 100 դահ.։

Կը ծախուին Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ Ֆինճանճըլար Եօգուշու, Պոլիս։ 173

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենածին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն յեւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն աժամաբար փոխադրուած են Նոդր-Տամ տէ Վիքդուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու ետ առնելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. Ռ. ՀՈՒԻԹՈԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատուիրակ
Ա. ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տրք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible] Զըրգոսեանց շէնք)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն [illegible] կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, ոսկի, ճոչակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, [illegible] երաշխաւորելով։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թքաբերութիւն [illegible] և ամենակատարելագործեալ [illegible] միջոցաւ, առանց ցաւի [illegible]։

Յ. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամէն օր, ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաւառցիներէ կրնան դիմել իրենց բնակարանն, [illegible] 1 [illegible]։

NEVRALGIES Անգար, Սասմաքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տոքթէօր CRONIERի
ՀԱԿԱՋՂԱՑԱՒԱՅԻՆ ԳԵՂԱՀԱՏՆԵՐՈՒՆ
Տուփը 3 Ֆրանք, ճամբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց Թիւ 23։ Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ։

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

CHles FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուականը ([illegible] սէֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմընս
Ցակորեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամակատան դէմը

Դէր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասոխ
Մարբուճճըլար, Զարշըլը խան, Թիւ 21 194

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Նաւանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալպէրթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրոտինօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաբֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տանդօ	4811	Հիտալկօ	1531	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Բասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Բօրօտինօ	1264	Տուրօ	2333	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Բրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Բրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրրօ	3827
Բըֆֆալօ	4421	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օթհօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբինօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրատօ	1481	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	[illegible]
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1338	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1288
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Քլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիզանօ	1242	Լօրէնզօ	3181	Րօմէօ	1739		

Իդրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած պարպած և Օտեսա ուղղեւորած է։

Բլայս շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ուղղակի Պոլիս գալու համար և ամսոյս 30ին հոս կ'սպասուի։

Բառնէլօ շոգենաւը, նաւապետ Կրէյամ, ընդհանուր վաճառքով կը բեռնաւորի և սալէտ. 8ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլսոյ համար։

Դիմել առ. գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ԲԻՋՕ
Թիւ 17—18, Քէւչէք Միւլէճ խան, Ղալաթիա

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

1881 Մարտ 20ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։

Երաշխաւորութեան գումար 121,765,333 ֆր.
1898ի հասոյթք 34,775,462 „
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 164 172.000 „

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, [illegible]
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՕՐ ՐԷՊՊԷՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ համբաւ
ՋԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co.
ELBERFELD (Allemagne)

Somatose

ՍՈՄԱԹՕԶ

Անհամ փոշի | Միսին սննդական տարրերը միայն կը պարունակէ

ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Տկար անձերու, տխեղծ մանուկներու, հիւծախտի, այլեւայլ ստամոքսային հիւանդութիւններու, ծննդական վիճակի, սղոց ողնաթեքութեան, հիւանդութենէ ապաքինածներու
եւ մանաւանդ
ՔԼՕՐՕԶԻ ՀԱՄԱՐ

Սոմաթօզը, առանց բացառութեան ախորժակ կը բանայ
4 շաբթուան մէջ 8 լիպր կ'աւելցնէ մարմնին ծանրութիւնը
Սոմաթօզը պէտք է ծախուի իրեն յատուկ պահարանով, 25, 50 և 100 կրամնոց տուփերու մէջ
320
Կը ծախուի ամէն դեղարաններու մէջ։ Կեդրոնատեղի Ժօն Քնէլխթէլ, Պոլիս 36—52

Լ'ԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն. | 1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռօտոլֆ Հօեօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօլոմօն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրօքշ տ'Օսթէն.
Բէտտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քօմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻԻՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 10 22 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 11 23 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 12 24 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 12 24 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 13 25 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 55

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ

[illegible] Լիվըրբուլի և Պոլսոյ միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Փոթնիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ալկա	2398
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Գալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորոքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամպանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Քէնպլինս, Լիվըրբուլէն Պոլսոյ նաւահանգիստը կը սպասուի դէպի սեպտեմբեր 3 (Ն. Տ.)

Դիմել առ. ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Արեւելքի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրզինիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմենիան	10500	Էճիբշիան	3500
Քէսդրիան	10500	Արմէ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոստոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Սալէրնիան	3700	Մինհօ	900
Վալոնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ծապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ.
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (22)

ՍԻՄՕՆ ՊՈՒՊԸ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Է.

ՏՈՔԹԷՕՌ ԿՈՒՆԿԼ ՄԱՌԻՆ

Կոմսուհին միջամտեց, և հակառակ իր սովորութեան, քաղցր ու շնորհալի ժպիտ մը կար իր խօսուածքին մէջ.

—Բարեկամս, հիւանդութիւնդ տարօրինակ ձեւ մը առած էր, ցաւեր կ'երեւակայէիր՝ որոնց գոյութիւնը չէի գիտեր ինչի՛ վերագրել. անոր համար մտածեցի տոքթէօրը կանչել... որպէս զի քեզի ըսէ թէ ինչ է հիւանդութիւնդ. կը յուսամ որ պիտի կարենայ հանգստացնել զքեզ։

—Լաւ ըրեր ես, սիրելիս, բոլոր շնորհակալութիւններս, ըսաւ կոմսը իրական երախտագիտութիւն մը արտայայտելով։

Տոքթէօրը անկողնին մօտենալով արդէն իսկ ձեռք առած էր հիւանդին բազուկը։

Դէմքը ալ աւելի ճիւաղցած էր կարծես այն օրէն ի վեր՝ ուր Ժանիսօ հաստատութեան մէջ տեսանք զինքը։ Դեղին մազերը երեսն ի վար կ'իյնային, աչքերը միշտ չարութեամբ առլցուն ու բերանն ալ տեսակ մը մթին փոսի կը նմանէր՝ որուն շուրջն ալ աղտոտ մօրուքի մը խառնակ մազերը՝ խռիւներու տպաւորութիւնը կը ձգէին։

—Նախ ի՛նչ կը զգաս, պարոն կոմս, հարցուց քիչ մը ատեն անոր բազուկը քննելէ ետքը։

—Միշտ ցաւ կը զգամ. նախ գլուխս կը ցաւի։

—Գլխագարութիւն։

—Մարսողութիւնս գէշ է։

—Մարսողութեան տկարացում ուրեմն։

—Կուրծքս կը ցաւի։

—Յօդացաւային երեւոյթներ։

—Երբեմն, յանկարծական ցնցումներ կը զգամ ծունկերուս և արմունկիս վրայ։

—Փայլակնացայտ ցաւեր կ'ըսենք ատոր։

—Կողերս շատ կը ցաւին։

—Ա՛հ...

—Եւ յետոյ գլխուս ետին ալ կը ցաւի։

—Օ՛հ, Օ՛հ...

—Ասկէ զատ, գաղափարներս կը պղտորին։ Բառերը կը մոռնամ։ Օրինակի համար, առջի օրը խահուէ մը պիտի խնդրէի ու պանիր բառը միայն կրցայ արտասանել։

—Հէ՛, Հէ՛...

—Նաև շատ ալ տկար եմ. օրինակի համար երէկ՝ որովհետեւ կը ձանձրանայի անկողնիս մէջ, ուզեցի քիչ մը ոտքի վրայ ելլել։ Բայց երեւակայեցէք անգամ մը, ոտուըներս անգամ չկրցայ շարժել...։ Զարմանալին հոն է որ, քիչ ետքը սկսայ խենթի մը պէս վազել սենեակին մէջ, առանց գիտնալու թէ ի՛նչ էր պատճառը։

—Ատ ալ լաւ։

—Ձե՞ք կարծեր որ հիւանդ ըլլամ, տոքթէ՛օռ։

—Պա՛հ, ջղային հիւանդութիւն մը ունիք միայն։

—Աղուոր կնիկներուն պէս, հա՞։

—Բայց անշուշտ։

—Եւ ի՞նչ պէտք է որ ընեմ։

—Ի՛նչ ալ շատ առաջ կ'երթաք. կեցէք որ քիչ մը մտածեմ...։ Ճիշդ իմ մեծանուն յաճախորդիս՝ Վօլն-Վօլի կը նմանիք. տասը տարի մը կայ որ թիկնաթոռին գամուած է և կ'ուզէ որ իրեն միջոցը տամ որսի ելլելու։

—Ուրեմն տոքթէօռ, ըսաւ կոմսը խռոված, կը կարծէք որ տասը տարի այսպէս անկողնի մէ՞ջ պիտի մնամ։

—Ա՛հ, ատիկա չէր որ կ'ըսէի, աղաղակեց Կունկլ Մառին, տեսակ մը հեգնութեամբ՝ զոր կոմսը չկրցաւ կռահել։

Բայց Ելօիզ հասկցած էր անոր նշանակութիւնը և գաղտնի ակնարկ մը փոխանակած էր տոքթէօռին հետ։

—Ալ հանգստացի՛ր, բարեկամս, ըսաւ քիչ ետքը կոմսուհին. հիմա քեզի աման մը լաւ կաթ պիտի բերեն, ու նոյն իսկ երկու հաւկիթ ալ՝ եթէ երբեք ուզես։ Տոքթէօրը պիտի պատուէ անշուշտ իմ սեղանս և ինծի հետ պիտի նախաճաշէ. միասին պիտի խորհինք այն միջոցներուն վրայ՝ որոնք պիտի կրնան ազատել քեզ այդ հիւանդութեան տաղտուկներէն։

Կոմսը իր կնոջ այս վարմունքին վարժուած չըլլալուն պատճառաւ ու մանաւանդ երկու հաւկիթի առատաձեռնութեան լուրը առնելուն վրայ, կարծեց թէ իր վիճակը փոխուած է ալ անկէ ետքը. այդ մտքով՝ համբոյր մը ուղղեց իր կնոջ որ գորովոտ խնամքով մը անկողնին բարձերը շտկելէ ետքը դէպ ի սեղանատուն ուղղուեցաւ Կունկլ Մառինի հետ։

Ընդարձակ սեղանատան մէջ պզտիկ սեղանը կոլսուած էր անկիւն մը, գրեթէ աննշմարելի մնալով։

Առաստաղին զարդերը՝ երբեմն ոսկեզօծ, փոշիի թանձր խաւով մըն էին ծածկուած և հոս ու հոն կախուած էին սարդի ոստայններ՝ ամենքն ալ սեւցած բոլորովին։

Պատերուն վրայ դեռ կը նշմարուէին նկարներու՝ որսորդութեանց տեսարաններու հետքերը, և ահագին վառարանը՝ որ շատ շքեղ եղած ըլլալու էր ժամանակաւ, աւերակի մըն էր վերածուած պարզապէս։

Վեց հատ յարդէ աթոռ տարտղնուած էին ասդին անդին՝ իբր պէտքի կարասիներ՝ ու չորս պատուհաններ կը լուսաւորէին սրահին ամբողջութիւնը։

Այս մենուկ սրահը մտնող մը, ամէնէն առաջ մուկի սոսկալի հոտ մը կ'առնէր. ասկէ զատ, ա՛յն աստիճան տխուր տպաւորութիւն մը կը թողուր սրահը՝ որ մարդ ակամայ կը սարսռար։

Անկիւնի պզտիկ սեղանին վրայ՝ նոյն օրը երկու պտղաման կային, մէկը խաղողով և միւսն ալ կեռասով լեցուած։

Կոմսուհին ու տոքթէօրը հազիւ սեղանին գլուխը անցած, սպասաւոր մը պիւֆթէք մը բերաւ որուն վրայ յարձակեցան իսկոյն երկու սեղանակիցները։

—Ինչպէ՞ս գտաք կոմսը, հարցուց կոմսուհին անմիջապէս։

Տոքթէօրը քովնտի ակնարկ մը նետեց դէպ ի սպասուհին՝ և ըսաւ գերմաներէն.

—Կորսուած է։

Ելօիզ՝ վարժարանին մէջ սորված էր գերմաներէնը և շատ լաւ կը խօսէր զայն։

—Որչա՞փ կը քշէ դեռ։

Տոքթէօրը՝ նայուածքը կոմսուհիին աչքերուն մէջ մխրճելով պատասխանեց.

—Կրնայ տարիներ տեւել։

Կոմսուհին լուռ մնաց։

Այդ միջոցին սպասուհին նորէն ներս մտաւ պնակ մը լոբիա բերելու համար և տեսակ մը սոսկումով դիտեց իր տիրուհին ու սոսկալի տոքթէօրը՝ որոնք իրեն համար սադայէլական լեզուով մը կը խօսէին։

Կոմսուհին լոբիա հրամցուց Կունկլ Մառինի և կտոր մը ճերմակ գինիի հետ ահագին շիշով մըն ալ ջուր անոր առջին քշելէ ետքը ըսաւ։

—Լաւ չըլլա՞ր որ գերմաներէն խօսելնիս օգտուելով խնդիրը կարգադրենք. հոս մեզմէ զատ ոչ ոք գերմաներէն կը հասկնայ։

Կունկլ Մառին երկուքի բաժնեց պանիրի կտոր մը, կէսը կոմսուհիին տուաւ ու միւս կէսն ալ ինք ուտելէ ետքը պատասխանեց.

—Վերջնական որոշումնիդ տուա՞ծ էք։

—Անգամ մըն ալ մտիկ ըրէք, տոքթէօռ. երբ այս անկումի ազնուականին հետ ամուսնացայ, կը կարծէի թէ զիս անա՛նկ ընկերութեան մը մէջ պիտի առաջնորդէր, ուր կը փափաքէի արդէն թէ պիտի փայլէի այդ ընկերութեան մէջ, շնորհիւ իր անունին, տիտղոսին և իմ արժանիքիս. սակայն, սոսկալի կերպով յուսախաբ եղայ...։ Տը Թարուա կոմսին բարեկամները միշտ արհամարհանքով վարուեցան ինծի հետ և ինք չը կրցաւ զիս պաշտպանել։

(Շարունակելի)